

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1956-1957.

12 MAART 1957.

WETSONTWERP

tot inrichting van de pensionaten, tehuizen, refters, kantines, jeugdtehuizen, school- en vakantiekolonies afhangende van het Ministerie van Openbaar Onderwijs.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR HET
OPENBAAR ONDERWIJS (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VERCAUTEREN.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Het wetsontwerp n° 644 werd door uw commissie zeer grondig besproken. Niet minder dan drie vergaderingen werden eraan gewijd. Zowel tijdens de algemene bespreking als bij de behandeling der artikelen werden door verscheidene commissieleden tal van vragen gesteld, die allen door de heer Minister van Openbaar Onderwijs uitvoerig werden beantwoord.

Ook de amendementen die door sommige commissieleden werden ingediend gaven aanleiding tot een grondig onderzoek.

Ten slotte werden door uw commissie in de loop der bespreking, in akkoord met de heer Minister, enkele tekstwijzigingen aan bepaalde artikelen van het ontwerp aangebracht.

(1) Samenstelling van de Commissie :

A. — Leden-titularissen : de heren Heyman, voorzitter; Berghmans, Mevr. Graeybeckx-Orij, de heren De Clerck, du Bus de Warnaffe, Eneman, Harmel, Peeters (Lode), Mevr. Van Daele-Huys, de heren Vanden Berahe, Verbist, Verlact, — Bohy, Bracops, Mevr. Copée-Gerbinet, de heren Cudell, Dejardin, Demets, Mevr. Groesser-Schroyens, de heer Hoyaux, Mevr. Vanderveken-Van de Plas, de heren Vercauteren. — Destenay, Tahon.

B. — Plaatsvervangende leden : Mevr. de Moor-Van Sina, de heren Gilson, Loos, Marck, Parisis, Wirix. — Daman, Deconinck, Denis, Nazé, Sercu. — Blum.

Zie :

644 (1956-1957) :

— N° 1 : Wetsontwerp.

— N° 2 en 3 : Amendementen.

Chambre des Représentants

SESSION 1956-1957.

12 MARS 1957.

PROJET DE LOI

organique des pensionnats, homes, restaurants, cantines, maisons de jeunesse, colonies scolaires et de vacances relevant du Ministère de l'Instruction Publique.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE (1)
PAR M. VERCAUTEREN.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a consacré pas moins de trois séances à l'examen approfondi du projet de loi n° 644. Tant au cours de la discussion générale que lors de l'examen des articles, plusieurs commissaires ont posé de nombreuses questions auxquelles M. le Ministre de l'Instruction Publique a répondu en détail.

Les amendements déposés par certains membres de la Commission ont également fait l'objet d'un examen attentif.

Enfin, au cours de la discussion, votre Commission, d'accord avec M. le Ministre, a apporté quelques modifications de forme à certains articles du projet.

(1) Composition de la Commission :

A. — Membre titulaires : MM. Heyman, président; Berghmans, Mme Graeybeckx-Orij, MM. De Clerck, du Bus de Warnaffe, Eneman, Harmel, Peeters (Lode), Mme Van Daele-Huys, MM. Vanden Berghe, Verbist, Verlact, — Bohy, Bracops, Mme Copée-Gerbinet, MM. Cudell, Dejardin, Demets, Mme Groesser-Schroyens, M. Hoyaux, Mme Vanderveken-Van de Plas, MM. Vercauteren. — Destenay, Tahon.

B. — Membres suppléants : Mme de Moor-Van Sina, MM. Gilson, Loos, Marck, Parisis, Wirix. — Daman, Deconinck, Denis, Nazé, Sercu. — Blum.

Voir :

644 (1956-1957) :

— N° 1 : Projet de loi.

— N° 2 et 3 : Amendements.

Voor het gemak der bespreking van het wetsontwerp hebben wij het wenselijk geoordeeld dit verslag als volgt in te delen :

- 1) Inleidende uiteenzetting vanwege de heer Minister;
- 2) Algemene bespreking van het wetsontwerp;
- 3) Behandeling der artikelen met toelichting van elk artikel door de heer Minister, en bespreking der ingediende amendementen;
- 4) Bijzondere vragen in de loop der bespreking gesteld, met de antwoorden van de heer Minister.

Inleidende uiteenzetting van de Minister.

De Heer Minister herinnert eraan dat bij het Rijks-onderwijs, internaten, pensionaten of tehuizen, alsmede refters en kantines bestaan. De bestaande internaten zijn opgericht bij toepassing van welomlijnde bepalingen uit de wetten tot regeling van het middelbaar, technisch, normaal- en lager onderwijs. Het vroegere verpachtingsstelsel geraakt praktisch meer en meer in onbruik en het moet verdwijnen.

Het ontwerp streeft drie voorname doeleinden na :

a) het financieel stelsel van de bedoelde instellingen uniformiseren en uitwerken door hun, op comptabiliteitsgebied, een autonomie toe te kennen welke beantwoordt aan de noodwendigheden van hun beheer;

b) ter zake een ruime sociale politiek invoeren, door de Staat een gedeelte der kostprijzen van de verschaftediensten, te laten op zich nemen. Van nu af aan, wordt in al de bij het ontwerp bedoelde instellingen, de last der uitgaven verdeeld tussen de Staat (begroting van het Ministerie van Openbaar Onderwijs) en de kas der pensionaten, refters, enz., die in hoofdzaak gestijfd wordt door het kostgeld. Deze laatste dragen dus slechts een gedeelte der uitgaven. Maar de verdeling der lasten geschiedt niet altijd op dezelfde wijze.

Het verschil met het oude stelsel zal echter vooral hierin liggen dat van nu af, de bezoldiging van al de personeelsleden der refters en kantines rechtstreeks ten laste zal komen van de Staat. In de andere instellingen, wordt de bezoldiging van de huismeesters en van het toezichtpersoneel reeds op de begroting van de Staat uitgetrokken, doch die van het dienstpersoneel niet.

Aldus streeft het ontwerp er naar het stelsel geldend voor de refters en kantines, uit te breiden tot al de instellingen die het bestrijkt.

c) voormeld stelsel uitbreiden tot de jeugdtehuizen en vakantiekolonies waarvan het ontwerp de oprichting door de Staat toelaat. De Minister herinnert eraan dat er reeds een jeugdtehuis bestaat te Genval.

Statistiek van het aantal internaten :

Internaten (toestand schooljaar 1954-1955).

	Inrichtingen	Aantal interne leerlingen
M. O.	24	1.854
N. O.	16	2.706
T. O.	22	1.379
Tehuizen	4 (1)	495
Totaal	66	6.434

(1) Deze tehuizen zijn gevestigd te Antwerpen, Evergem, Saint-Ghislain en Tihange.

Afin de faciliter la discussion du projet de loi, nous avons jugé opportun de subdiviser comme suit le présent rapport :

- 1) Exposé liminaire de M. le Ministre;
- 2) Discussion générale du projet de loi;
- 3) Examen des articles, avec commentaire de chaque article par M. le Ministre et examen des amendements présentés;
- 4) Questions particulières posées au cours de la discussion et réponses de M. le Ministre.

Exposé liminaire de M. le Ministre.

M. le Ministre rappelle que l'enseignement de l'Etat comprend des internats, des pensionnats ou homes ainsi que des restaurants et des cantines. Les internats existants ont été créés en application de dispositions précises des lois organiques des enseignements moyen, technique, normal et primaire. Le régime de l'affermage tombe de plus en plus en désuétude et est appelé à disparaître.

Le projet poursuit trois objectifs essentiels :

a) uniformiser et élaborer le régime financier des institutions susvisées en leur octroyant, en matière de comptabilité, une autonomie qui correspond aux nécessités de leur gestion;

c) instaurer dans ce domaine une politique sociale généreuse en autorisant l'Etat à prendre à sa charge une quote-part du prix de revient des prestations fournies. Dès à présent, dans toutes les institutions visées par le projet, la charge des dépenses est répartie entre l'Etat (budget du Ministère de l'Instruction Publique) et les caisses des pensionnats, restaurants, etc., alimentées en ordre principal par le minerval. Ces caisses ne supportent donc qu'une partie des dépenses. Mais la répartition des charges ne s'effectue pas toujours de la même manière.

Dorénavant, la rémunération du personnel des restaurants et cantines sera directement à charge de l'Etat. Quant aux autres institutions, les rémunérations des économes et du personnel de surveillance, à l'exception du personnel de service, sont déjà imputées au budget de l'Etat.

Le projet se borne ainsi à étendre le régime en vigueur pour les restaurants et les cantines à l'ensemble des institutions qu'il vise.

c) étendre le régime en question aux maisons de la jeunesse ainsi qu'aux colonies de vacances dont le projet permet la création par l'Etat. Le Ministre rappelle qu'il existe déjà une maison de la jeunesse à Genval.

Statistiques relatives au nombre d'internats :

Internats (situation année scolaire 1954-1955).

	Etablissements	Nombre d'internes
E. M.	24	1.854
E. N.	16	2.706
E. T.	22	1.379
Homes	4 (1)	495
Total	66	6.434

(1) Ces homes sont établis à Anvers, Evergem, Saint-Ghislain et Tihange.

*Refters en kantines (toestand op 31 december 1956).***Middelbaar onderwijs :**

Refters : 157.
 Volledige maaltijden : 25.000.
 Kantines : 76.
 Lichte maaltijden : 23.000.

Technisch onderwijs :

Refters : 35.
 Volledige maaltijden : 3.500.
 Kantines : 23.
 Lichte maaltijden : 4.500.

Normaal onderwijs : Daar er in deze onderwijstak geen externaten bestaan, worden er geen afzonderlijke refters en kantines ingericht. De externen kunnen een middagmaal krijgen in het restaurant van het internaat.

De Minister is van mening dat de Staat in de mogelijkheid dient gesteld te worden het net van internaten, in de naaste toekomst, uit te breiden en dat van de kantines en refters aan te vullen.

Wat de jeugdtehuizen en vakantiekolonies betreft, is de toestand dezelfde. De jeugdtehuizen zullen overigens voor iedereen toegankelijk zijn en niet alleen voor de leerlingen uit het Rijksonderwijs.

Algemene bespreking.

Een lid meent dat de term « Rijksopvoedingsgestichten » (art. 1) niet goed gekozen is omdat dit de benaming is voor de wederopvoedingsgestichten van de Staat. Hij acht het bovendien gevaarlijk, door het openen van ruime toekomstperspectieven, verwachtingen te doen ontstaan welke achteraf door de beperkte financiële mogelijkheden ijdel zouden blijken. Verder stipt hij aan dat het wetsontwerp aan de bedoelde inrichtingen een zekere financiële autonomie verleent, maar dat het niets zegt over de organisatie van deze autonomie. Nochtans dient deze wet te worden omschreven, teneinde de bedoelde inrichtingen niet te onttrekken aan de Rijkscomptabiliteit en de nodige controle, welke gebeurlijke misbruiken en benadeling der kostgangers moet uitschakelen. Een verduidelijking van de tekst inzake de financiële autonomie lijkt hem derhalve gewenst.

Een ander lid uit zijn spijt over de eenzijdigheid van het wetsontwerp waarbij geen rekening werd gehouden met de wensen die de oppositie inzake internaten reeds meermalen naar voren bracht. Hij oordeelt dat het ontwerp ten nadele van de schoolbevolking der vrije en gemeentelijke lagere scholen, vooral op het platteland, zal uitvallen. Ten slotte, vraagt hij dat de heer minister bij het vaststellen der subsidiëring van de lagere afdelingen der vrije scholen op grond van de schoolbevolking, voor de berekening van de weddetoelagen zou rekening houden met de leerlingen die in de internaten dezer vrije instellingen verblijven.

Een lid valt deze laatste opmerking bij en haalt, tot staving hiervan, twee recente voorbeelden aan van de weigering van twee subsidies om reden dat bij het vaststellen der schoolbevolking de leerlingen van het internaat niet mochten meegeteld worden. Hij vindt dit een onbillijkheid die zou moeten eindigen. Dit kan, zijn inziens, veranderd worden zelfs zonder de wet te wijzigen.

Door een ander lid worden verscheidene vragen gesteld die, samen met het antwoord van de heer Minister, in het laatste gedeelte van dit verslag zijn opgenomen.

Een lid verklaart dat het ontwerp hem zeer sympathiek voorkomt en dat hij het derhalve zal steunen. Er is thans inzake internaten een zeer groot tekort in het officieel on-

*Restaurants et cantines (situation au 31 décembre 1956).***Enseignement moyen :**

Restaurants : 157.
 Repas complets : 25.000.
 Cantines : 76.
 Collations : 23.000.

Enseignement technique :

Restaurants : 35.
 Repas complets : 3.500.
 Cantines : 23.
 Collations : 4.500.

Enseignement normal : ne disposant point d'externats on n'y organise ni restaurants ni cantines distincts. Les externes peuvent y prendre leur repas de midi au restaurant de l'internat.

Le Ministre estime que l'Etat doit être mis en mesure de développer le réseau des internats dans un proche avenir, et de compléter celui des cantines et des restaurants.

La situation est la même en ce qui concerne les maisons de la jeunesse et les colonies de vacances. Les maisons de la jeunesse seront d'ailleurs accessibles à tous et non seulement aux élèves de l'enseignement de l'Etat.

Discussion générale.

Un commissaire estime que la dénomination « institutions d'éducation » (art. 1er) n'est pas bien choisie, parce qu'elle vise les établissements de réadaptation de l'Etat. Selon lui, il serait dangereux, en ouvrant de larges perspectives d'avenir, de faire naître des espérances qui par la suite seraient irréalisables à cause des possibilités financières limitées. Le même membre observe encore que le projet de loi accorde une certaine autonomie financière aux institutions en question, mais qu'il ne dit mot quant à l'organisation de cette autonomie. Il importe cependant que celle-ci soit définie par la loi pour ne pas soustraire ces institutions à la comptabilité de l'Etat et au contrôle nécessaire, afin de prévenir des abus éventuels au préjudice des usagers. Le texte, estime-t-il, devrait donc être précisé en ce qui concerne l'autonomie financière.

Un autre commissaire regrette le caractère unilatéral du projet de loi, qui ne tient pas compte des vœux émis à plusieurs reprises par l'opposition en ce qui concerne les internats. Il estime que le projet portera préjudice à la population scolaire des écoles primaires libres et communales, surtout à la campagne. En conclusion, il demande que, lors de la fixation des subsides aux écoles primaires libres sur la base de la population scolaire, le Ministre tienne compte des élèves des internats de ces établissements libres pour le calcul des subsides-traitements.

Un membre se rallie à cette dernière observation et la justifie en citant deux exemples récents où le subside fut refusé parce que les internes ne pouvaient être pris en considération pour la fixation du chiffre de la population scolaire. Il y voit une injustice qui devrait prendre fin. A son avis, cette situation peut être changée sans modifier la loi même.

Un autre commissaire pose plusieurs questions. Ces questions, ainsi que les réponses données par M. le Ministre, figurent dans la dernière partie du présent rapport.

Un membre déclare que le projet lui paraît fort sympathique et que, par conséquent, il s'y ralliera. Il y a actuellement une grande pénurie d'internats dans l'enseignement

derwijs. Duizenden ouders zien verlangend uit naar de oprichting van dergelijke officiële instellingen en dienvolgens moeten de plannen van de heer Minister tot uitbreiding ten volle worden onderschreven. Daarenboven dient het statuut van de bestaande pensionaten verbeterd en moet, anderzijds, de oprichting van nieuwe vakantiehuisen en de verbetering der bestaande aangemoedigd worden.

De heer Minister antwoordt dat sommige der gemaakte opmerkingen, o. a. deze van het eerste lid, best kunnen behandeld worden bij de bespreking der bedoelde artikelen. Door de uitbreiding van het officieel onderwijs is de overeenstemmende uitbreiding van een gecoördineerde reglementeering een dringende noodzaak geworden. Hij weerlegt de bewering als zou de Staat thans, op gebied van internaten, aan concurrentie gaan doen om de leerlingen uit vrije instellingen weg te halen. Het omgekeerde is veel eerder waar. De Staat komt thans achteraan op dit gebied. Er zijn veel te weinig internaten voor jongens en nog minder voor meisjes. Duizenden ouders uit uitgestrekte gebieden van het land hebben thans geen vrije keuze en hun kinderen zijn verplicht zich ver te verplaatsen indien zij een officieel internaat willen bezoeken. Het zal nog lange tijd duren alvorens op dit gebied de Staat de achterstand zal ingelopen hebben en er werkelijk van gelijkheid zal kunnen gesproken worden. Waar het in het ontwerp om gaat, is het vaststellen der regels. Voor de internaten zijn deze in wetteksten vastgelegd. Voor de refters, de kantines en de school- en vakantiekolonies is dat echter niet het geval. Het financieel regime is thans niet gecoördineerd. Het doel is een preciese controle te verzekeren door het Departement, waarbij vooral de vorming en bekwaamheid der bestuurders aandachtig in het oog zal worden gehouden.

Wat betreft het in aanmerking nemen van de leerlingen der internaten voor de subsidiëring van de klassen van het lager onderwijs in de particuliere instellingen, deze kwestie is volkomen vreemd aan het thans voorgesteld wetsontwerp. De oppositie kan trachten deze kwestie in een voor haar gunstige zin te regelen door een wijziging voor te stellen aan de wet van 27 juli 1955.

Na dit antwoord van de heer Minister wordt nog door een lid betoogd dat het geenszins de bedoeling der oppositie is de Staat te beletten nieuwe internaten te openen. Hij vreest echter dat, zo men het bestaan van twee « netten » van internaten en andere instellingen aanvaardt, het « net » dat niet van de Staat afhangt zal verplicht zijn de prijzen te doen dalen om met de prijzen van de staatsinstellingen te kunnen concurreren. Hij vraagt daarom dat aan de gemeentelijke, provinciale en vrije inrichtingen subsidies zouden worden verleend die het hun zullen mogelijk maken dezelfde voordelen te verlenen als de Staat. Zo dit niet gebeurt zal het traditioneel evenwicht worden gebroken, wat zich zal keren tegen de min-gegoeden en tegen de vrijheid van keuze.

Bespreking van de artikelen en amendementen.

Titel van het wetsontwerp.

Alvorens tot het onderzoek der artikelen over te gaan bespreekt de commissie het amendement van de heer Eneman dat er toe strekt de titel aan te vullen met: « en tot aanvulling van de wet op het lager onderwijs ».

De heer Minister stelt voor de stemming over dit amendement te verdagen tot na de bespreking van het amendement van de heer Eneman tot inlassing van een artikel 6bis.

De commissie is het hiermede eens.

officiel. Des milliers de parents désirent voir créer de tels établissements officiels, et il convient donc de souscrire sans réserve aux projets d'extension de M. le Ministre. En outre, le statut des pensionnats existants doit être amélioré, et la création de nouvelles colonies de vacances doit être encouragée, en même temps que l'amélioration des colonies existantes.

M. le Ministre répond que certaines des observations faites, et notamment les questions posées par le premier commissaire, pourraient être utilement examinées lors de l'examen des articles auxquels elles se rapportent. Par suite du développement de l'enseignement officiel, le développement correspondant d'une réglementation coordonnée est devenu d'une urgente nécessité. Il réfute l'assertion selon laquelle l'Etat aurait l'intention de faire de la concurrence dans le domaine des internats, afin d'attirer les élèves des établissements privés. C'est plutôt le contraire qui est vrai. Actuellement l'Etat est en retard dans ce domaine. Il y a pénurie d'internats pour garçons, et plus encore pour jeunes filles. Des milliers de parents, dans beaucoup de régions du pays, n'ont pas de libre choix actuellement et leurs enfants sont astreints à de longs déplacements s'ils veulent fréquenter un internat officiel. L'Etat ne rattrapera pas de sitôt son retard dans ce domaine où l'égalité est loin d'être réalisée. Le projet a pour objet d'établir les règles. Pour les internats, celles-ci sont fixées dans des textes de loi. Mais il n'en est pas de même des restaurants, cantines et colonies de vacances. Le régime financier n'est pas coordonné actuellement. Le but est d'instaurer un contrôle rigoureux du Département, visant notamment la formation et l'aptitude des directeurs.

Quant à la prise en considération des élèves des internats pour les subsides à allouer aux classes de l'enseignement primaire privé, cette question est complètement étrangère au projet de loi actuellement soumis. L'opposition peut essayer de régler cette question dans un sens favorable pour elle en proposant une modification à la loi du 27 juillet 1955.

Après cette réponse de M. le Ministre, un membre signale encore qu'il n'entre nullement dans les intentions de l'opposition d'empêcher l'ouverture par l'Etat de nouveaux internats. Il craint cependant que si l'on admet l'existence de deux « réseaux » d'internats et d'autres établissements, le « réseau » qui ne relève pas de l'Etat sera obligé de baisser ses prix pour soutenir la concurrence des prix des établissements de l'Etat. Pour cette raison, il demande d'accorder aux établissements communaux, provinciaux et libres des subventions qui leur permettront de procurer les mêmes avantages que l'Etat. Si ces subventions étaient refusées, l'équilibre traditionnel serait rompu, ce qui se retournerait contre les économiquement faibles et contre la liberté de choisir.

Examen des articles et amendements.

Intitulé du projet.

Préalablement à l'examen des articles, la Commission examine l'amendement de M. Eneman, tendant à compléter l'intitulé par ce qui suit: « et complétant la loi sur l'enseignement primaire ».

M. le Ministre propose d'ajourner le vote sur cet amendement jusqu'après la discussion de l'amendement de M. Eneman, tendant à insérer un article 6bis.

La Commission se rallie à cette proposition.

Eerste artikel.

De heer Minister licht dit artikel als volgt toe :

Dit artikel voert niets nieuws in wat betreft de mogelijkheid voor de Koning, internaten op te richten. Deze bevoegdheid is reeds in de bestaande wetten ingeschreven :

Samengeordende wetten op het middelbaar onderwijs, artikel 4;

Wet van 23 juli 1952 tot regeling van het normaal onderwijs, artikel 2;

Wet van 29 juli 1953 tot regeling van het technisch onderwijs, artikel 5;

Wet tot regeling van het lager onderwijs, artikel 23bis (pensionaten en tehuizen voor schippers- en foorkramers-kinderen).

Anderzijds bestaan de spijshuizen en de kantines reeds in talrijke Rijksinstellingen.

Dit geldt ook voor de schoolkolonies.

Voor de refters, kantines en kolonies beperkt men er zich dus toe, een gepaste wettelijke grondslag te geven aan hetgeen reeds feitelijk bestaat.

Een lid stelt hierbij volgende vragen :

1) Welke is de omvang van de term « tehuizen », in het eerste alinea van artikel 1 ?

2) Is het ontwerp N° 644 niet in strijd met artikel 46 der wet op het lager onderwijs, waarin wordt bepaald dat voor het toekennen van sociale voordelen geen onderscheid mag worden gemaakt tussèn de leerlingen volgens de soort van school die ze bezoeken ?

3) Is het wel gepast nieuwe behoeften te scheppen, wanneer nog zulke schreeuwende tekorten bestaan, b. v. in de gehele sector van het speciaal onderwijs ?

Het antwoord van de heer Minister luidt als volgt :

1) Hiermee bedoelt men de internaten voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben en waaraan de traditionele benaming « tehuis » wordt gegeven.

2) Het door het achtbaar lid bedoelde artikel 46 legt aan de gemeenten verplichtingen op. Door dit artikel wordt de Staat niet verplicht aan de kinderen die andere inrichtingen dan de zijne bezoeken, voordelen te verlenen welke opwegen tegen deze welke hij toekent aan de kinderen die de Rijksinrichtingen bezoeken.

3) De Minister van Openbaar Onderwijs heeft zoëven in zijn departement een dienst voor speciaal onderwijs opgericht en is voornemens op dit gebied een actieve politiek te voeren.

Hierna wordt het eerste artikel aangenomen met 11 stemmen bij 9 onthoudingen.

Art. 2.

De heer Minister licht de draagwijdte van artikel 2 als volgt toe :

De gegevens betreffende de ontvangsten door de bij het ontwerp bedoelde inrichtingen geïnd en de op die ontvangsten aangerekende uitgaven komen in de begroting niet voor. Er wordt door de wetgevende lichamen geen toezicht op gehouden. De enige controle is die van de verificateurs van het departement van Openbaar Onderwijs.

Artikel 2 heeft ten doel een nauwkeurige controle op het financieel beleid van de internaten en de andere inrichtingen

Article premier.

M. le Ministre commente cet article comme suit :

Cet article n'innove rien en ce qui concerne la faculté accordée au Roi de créer des internats. Cette faculté existe déjà dans les lois en vigueur :

Lois coordonnées sur l'enseignement moyen, article 4;

Loi du 23 juillet 1952, organique de l'enseignement normal, article 2;

Loi du 29 juillet 1953, organique de l'enseignement technique, article 5;

Loi organique de l'enseignement primaire, article 23bis (pensionnats et homes pour enfants de bateliers et de forains).

De plus, les restaurants et les cantines existent déjà dans de nombreux établissements de l'Etat.

De même pour les colonies scolaires.

Pour les restaurants, cantines et colonies, on se borne donc à donner une base légale à ce qui existe déjà en fait.

Un commissaire pose les questions suivantes :

1) Qu'entend-on par « homes » dans le second alinéa de l'article premier ?

2) Le projet n° 644 n'est-il pas en contradiction avec l'article 46 de la loi organique de l'enseignement primaire, disant que pour l'octroi d'avantages sociaux, il ne peut être fait aucune distinction entre les élèves suivant la catégorie d'écoles qu'ils fréquentent ?

3) Est-il bien opportun de créer de nouveaux besoins, alors qu'il y a encore des lacunes si flagrantes, notamment dans l'ensemble du secteur de l'enseignement spécial ?

M. le Ministre répond en ces termes :

1) On entend par homes les internats pour les enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe et auxquels on donne le nom traditionnel de « home ».

2) L'article 46 visé par l'honorable membre impose des obligations aux communes. Mais cet article n'oblige pas l'Etat d'accorder aux enfants fréquentant des établissements autres que les siens, des avantages équivalents à ceux qu'il accorde aux enfants fréquentant les établissements de l'Etat.

3) Le Ministre de l'Instruction Publique vient de créer au sein de son département un service de l'enseignement spécial, et il se propose de pratiquer une politique active en ce domaine.

Le premier article est ensuite adopté par 11 voix et 9 abstentions.

Art. 2.

M. le Ministre précise l'article 2 comme suit :

Les recettes perçues par les institutions visées par le projet et les dépenses imputées sur ces recettes ne figurent pas au budget. Elles ne sont pas contrôlées par le Pouvoir législatif. Le seul contrôle est celui des vérificateurs du département de l'Instruction publique. L'article 2 a pour objet d'assurer un contrôle sérieux sur la gestion financière des internats et autres institutions tout en adaptant les modalités de cette gestion aux besoins réels. Les règles ordinai-

in te voeren en tevens de modaliteiten van dat beheer aan de werkelijke behoeften aan te passen. De gewone regelen, van de Rijkscomptabiliteit kunnen niet integraal worden toegepast op inrichtingen, die een beheer van economische aard uitoefenen.

Daarom heeft men zich in het ontwerp laten leiden door de maatregelen, welke van toepassing zijn in andere soortgelijke gevallen, onder meer :

- voor de Regie van de gevangenisarbeid;
- voor de exploitatie van inrichtingen, die ressorteren onder het Ministerie van Openbaar Onderwijs : modelhoeven te Vilvoorde, Kuregem, Hoei, Melle, Gembloers; huishoudschool te Laken, enz...

In artikel 2 wordt letterlijk de tekst overgenomen van artikel 3 der wet van 30 april 1931 op de regie van de gevangenisarbeid.

Het is niet mogelijk bij de wet zelf de modaliteiten van de wet op de Rijkscomptabiliteit, die men terzake wenst aan te passen, in hun bijzonderheden vast te leggen. Dit is bij koninklijk besluit te regelen.

Welke zijn, op dit stuk, de bedoelingen van Regering ?

1° De exploitatieuitgaven van de internaten en gelijkgestelde organismen uit te trekken op de beroting voor orde;

2° de balans van die exploitatie jaarlijks als bijlage bij die begroting bekend te maken;

3° er voor te zorgen dat het financieel beleid wordt gevoerd volgens de traditionele regelen, welke van kracht zijn in de tot voorbeeld dienende inrichtingen : geen voorafgaande deugdelijkverklaring van uitgaven, maar driemaandelijks, aan het Rekenhof over te maken rekeningen van beheer; geen aanwending of ordonnanciering door het Ministerie van Financiën, maar boeking op zicht van de verrichte uitgaven.

Recapitulatie in een jaarrekening, die aan Financiën en aan het Rekenhof wordt voorgelegd.

Deze regeling droeg de volledige goedkeuring van de Inspectie van Financiën weg (zie bijlage, blz. 18, n° 3).

Na deze toelichting wordt artikel 2, zonder bemerkingen aangenomen met 11 stemmen bij 9 onthoudingen.

Art. 3.

Bij de artikelen 3 en 4 geeft de heer Minister voorafgaandelijk volgende inlichtingen :

De artikelen 3 en 4 bepalen de regeling inzake financiering van de in het ontwerp bedoelde inrichtingen.

Waarin verschilt die regeling van de vroegere ?

A. — *Met betrekking tot de ontvangsten* : geen verschil met de bestaande regeling.

Van heden af omvatten de ontvangsten :

a) de retributie van de gebruikers, d.i. de prijs van het kostgeld.

Huidig bedrag :

- normaalonderwijs : ongeveer 9.000 frank;
- middelbaar onderwijs : ongeveer 11.000 frank;
- technisch onderwijs : ongeveer 8 à 9.000 frank.

res de la comptabilité de l'Etat ne peuvent pas s'appliquer intégralement à des institutions exerçant une gestion économique.

Aussi, le projet s'inspire-t-il des mesures appliquées dans d'autres cas analogues et notamment :

- pour la Régie du travail pénitentiaire;
- pour l'exploitation d'institutions dépendant du Ministère de l'Instruction publique : fermes expérimentales de Vilvorde, Cureghem, Huy, Melle, Gembloux, Ecole ménagère de Laeken, etc...

Le texte de l'article 2 reproduit textuellement celui de l'article 3 de la loi du 30 avril 1931 sur la Régie du travail pénitentiaire.

Il est impossible de fixer en détail dans la loi même les modalités de la loi sur la comptabilité de l'Etat que l'on désire adapter. Ceci doit être réglé par un arrêté royal.

Quelles sont à cet égard les intentions du Gouvernement ?

1° l'exploitation des internats et organismes assimilés sera inscrite au budget pour ordre;

2° le bilan de cette exploitation sera publié annuellement en annexe audit budget;

3° la gestion financière sera assurée d'après les règles en vigueur dans les institutions qui servent de modèle : pas de visa préalable de dépenses, mais comptes de gestion trimestriels à transmettre à la Cour des Comptes, pas d'engagement ni d'ordonnancement par le Ministère des Finances, mais enregistrement sur le vu des dépenses effectuées.

Récapitulation à un compte annuel soumis aux Finances et à la Cour des Comptes.

Ce système a rencontré l'approbation complète de l'Inspection des Finances (voir annexe, page 18, n° 3).

Après ce commentaire l'article 2 est adopté sans observations par 11 voix et 9 abstentions.

Art. 3.

Aux articles 3 et 4, M. le Ministre fournit préalablement les renseignements suivants :

Les articles 3 et 4 déterminent le régime financier des institutions visées par le projet.

En quoi diffère-t-il du système antérieur ?

A. — *En ce qui concerne les recettes*, pas de différence avec le régime actuel.

Dès aujourd'hui, les recettes comprennent :

a) la rétribution des usagers, c'est-à-dire le prix de la pension.

Taux actuel :

- enseignement normal : environ 9.000 francs;
- enseignement moyen : environ 11.000 francs;
- enseignement technique : environ 8 à 9.000 francs.

b) de uit de exploitatie voortkomende inkomsten, b. v. moestuin in de inrichtingen en scholen, verkoop van afval, enz....;

c) de bijdrage, door de overheid uitgekeerd voor het dekken van de op de prijs der verstrekte diensten verleende kortingen; zie uitleg in het onderzoek van de artikelen.

B. — Uitgaven.

Rechtstreeks ten laste van de begroting van het departement vallen thans :

1°) de wedden van de economen en van het personeel van toezicht;

2°) de uitrustingsuitgaven;

3°) de uitgaven voor verbruik van water, gas en electriciteit.

De ontvangsten der pensionaten dekken de lonen van het huispersoneel en de uitgaven voor produkten, welke dienen voor de voeding en voor het gewone onderhoud van het materieel en het huishoudlinnen.

De wijziging, welke het wetsontwerp in deze regeling aanbrengt, bestaat hierin dat, benevens de economen en het bewakingspersoneel, ook het huispersoneel voortaan rechtstreeks ten laste van de begroting en niet van de eigenlijke ontvangsten komt.

Derwijze wordt tot alle bij het ontwerp bedoelde instellingen uitgebreid het regime dat thans geldt voor de refters toegankelijk voor ambtenaren alsook voor de schoolrefters en -kantines. (Zie beslissingen genomen op het tijdstip toen, ter voldoening van de wet Vanderpoorten van 1937, de Staat de restaurants en kantines heeft overgenomen, die in de atheneums waren ingericht).

Dit stelsel zal voor de kas der pensionaten een besparing opleveren.

Feitelijk moet de te verwezenlijken besparing merkkelijk hoger zijn. De opbrengst van die besparing kan op verschillende wijzen worden gebruikt, hetzij tot een vermindering van de prijs van het pension en der eetmalen, waarover de Regering dient te beslissen, hetzij tot de verbetering van de dagelijkse kost, enz....

Een lid stelt hierbij volgende vraag :

Indien de werkingskosten door de Staat worden betaald, dan is dit wel met de bedoeling : de bijdrage der gebruikers te verminderen. Deze politiek is in tegenstelling met de politiek van het departement van Volksgezondheid en van het Gezin; daar bestaat de strekking, de bijdrage der ouders voor hun kinderen in het speciaal onderwijs, te verhogen.

Is de Regering niet in strijd met zich zelf ?

De heer Minister antwoordt hierop dat het niet in de bedoeling ligt van de Regering het kostgeld te verminderen.

Een meer uitgebreid antwoord op dit punt wordt trouwens gegeven in het antwoord op de eerste reeks vragen van algemene aard achteraan dit verslag.

Amendement van de heer du Bus de Warnaffe.

Bij artikel 3 werd door de heer du Bus de Warnaffe volgend amendement ingediend :

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

« De Staat draagt alle inrichtingskosten van deze diensten. »

b) les ressources de l'exploitation : exemple : jardin potager dans les établissements et écoles, vente des déchets, etc., etc....;

c) l'intervention des pouvoirs publics pour couvrir les réductions consenties sur le prix des prestations; voir explication à l'examen des articles.

B. — Dépenses.

Actuellement, le budget du département supporte directement :

1°) les traitements des économes et du personnel de surveillance;

2°) les dépenses d'équipement;

3°) les dépenses de consommation d'eau, de gaz et d'électricité.

Les recettes des pensionnats couvrent les salaires du personnel de maison et les dépenses alimentaires ainsi que l'entretien courant du mobilier et du linge de maison.

Le projet de loi modifie ce régime en mettant à l'avenir directement à charge du budget et non pas des recettes proprement dites, le personnel de maison en plus des économes et du personnel de surveillance.

On étend de la sorte à l'ensemble des institutions visées par le projet le régime actuellement consenti aux restaurants pour fonctionnaires ainsi qu'aux restaurants et cantines scolaires. (Voir les décisions prises au moment où, en application de la loi Vanderpoorten de 1937, l'Etat a repris les restaurants et cantines organisés dans les athénées).

Ce régime entraînera une économie pour la caisse des pensionnats.

Cette économie peut avoir des affectations diverses, soit une réduction du prix de la pension et des repas sur laquelle il appartient au Gouvernement de se prononcer, soit l'amélioration de l'ordinaire, etc....

A ce propos, un membre pose la question suivante :

Si l'Etat supporte les frais de fonctionnement, c'est bien en vue de réduire les rétributions des usagers. Cette politique est en contradiction avec celle menée par le Département de la Santé publique et de la Famille, qui tend à augmenter les rétributions des parents dont les enfants suivent les cours de l'enseignement spécial.

Le Gouvernement ne se trouve-t-il pas en contradiction avec lui-même ?

M. le Ministre répond que le Gouvernement n'a pas l'intention de réduire le minerval.

On trouvera d'ailleurs plus de détails à ce sujet dans les réponses à la première série de questions d'ordre général, qui figurent à la fin du présent rapport.

Amendement de M. du Bus de Warnaffe.

A l'article 3, M. du Bus de Warnaffe a déposé l'amendement ci-après :

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« L'Etat supporte tous les frais d'installation de ces services. »

Een lid verdedigt dit amendement door te wijzen op, wat hij noemt, het « konflikt » tussen de politiek van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin en die van het Ministerie van Openbaar Onderwijs. Zo is de toelage van 39 miljoen, welke te behoeve van het speciaal onderwijsfonds op de begroting van Volksgezondheid van 1956 was uitgetrokken, uit deze van 1957 verdwenen met de bedoeling de ouders wier kinderen speciaal onderwijs genieten (doofstommen, blinden, opvoedbare maar niet normale kinderen, enz...) ruimer in de kosten van het onderwijs te doen bijdragen, niettegenstaande de toename van het aantal dezer kinderen en de reeds zware financiële en morele lasten van de betrokken ouders.

Een ander lid betoogt dat, gezien de Staat vrije tehuizen kan erkennen, het dus aan de Minister behoort ieder jaar de onderhoudsprijs per dag en per kind vast te stellen ten einde het bedrag der toelagen te bepalen. Door artikel 3 worden alle werkingskosten van de Rijkstehuizen ten laste gelegd van de Staat. Zal nu, voor de subsidiëring van de erkende inrichtingen, het totaal van de werkingskosten de maatstaf zijn?

De heer Minister antwoordt op beide opmerkingen dat het wetsontwerp onder dit opzicht niet innoveert. Het regime van artikel 3 is het regime dat de wet Vanderpoorten van toepassing heeft gemaakt op de refters en kantines. Dit stelsel heeft uitstekende resultaten opgeleverd en er is geen enkel principieel bezwaar dat, redelijkerwijze, kan worden ingeroepen om dit stelsel niet tot de internaten uit te breiden. Vandaar de unificatie die dit ontwerp wil doorvoeren. Trouwens, in een aantal inrichtingen valt het personeel reeds ten dele ten laste van de Staat, o.m. wat de economen, de toezichters, en dies meer, in de internaten betreft. Waarom dan niet de kok en het dienstpersoneel? Wat nu de toelagen betreft, deze zijn niet berekend op de werkelijke kostprijs, maar op een gemiddelde prijs die ten dele de kosten dekt. Het bedrag van de kostprijs en het bedrag van de tussenkomst als toelage mogen dus niet verward worden.

Hierop wordt het amendement van de heer du Bus de Warnaffe verworpen met 11 stemmen tegen 9.

De heer Harmel stelt voor het artikel 3 als volgt te doen luiden :

« De Staat draagt alle inrichtings- en werkingskosten » van deze diensten na aftrek van de inkomsten bij artikel 4 bepaald. »

De heer Minister geeft de voorkeur aan de volgende tekst door de administratie voorgesteld :

« De Staat draagt alle inrichtings- en werkingskosten van » deze diensten, behalve die te dekken door de inkomsten » bij artikel 4 bepaald. »

Het aldus gewijzigd artikel 3 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 9.

Art. 4.

Bij dit artikel stelt een lid volgende vragen :

1) Onder letter b) is er sprake van « verschillende inkomsten voortkomende van de exploitatie ». — Zou de achtbare heer Minister enkele voorbeelden kunnen geven van die verschillende inkomsten?

2) Onder letter c) is er sprake van verminderingen toe te staan. Ware het niet goed de maatstaven aan te geven

Un commissaire défend cet amendement en signalant ce qu'il appelle le « conflit » entre la politique du Ministère de la Santé publique et de la Famille et celle du Ministère de l'Instruction publique. Ainsi, le subside de 39 millions, inscrit au budget de la Santé publique de 1956 en faveur du Fonds spécial d'assistance, ne figurait plus au budget de 1957, dans l'intention de faire supporter une part plus large des frais d'enseignement par les parents dont les enfants suivent un enseignement spécial (sourds-muets, aveugles, enfants anormaux mais éducatibles, etc.), ceci malgré l'accroissement du nombre de ces enfants et les lourdes charges financières et morales des parents en question.

Un autre commissaire souligne que l'Etat pouvant agréer des homes libres pour enfants de parents sans résidence fixe, il appartient donc au Ministre d'établir annuellement le prix de la journée d'entretien par enfant, afin de calculer le montant du subside. L'article 3 fait supporter par l'Etat tous les frais de fonctionnement des homes de l'Etat. Est-ce que, dorénavant, le montant global des frais de fonctionnement servira de critère pour la fixation des subsides aux établissements agréés.

En réponse à ces deux observations, M. le Ministre déclare que le projet ne comporte aucune innovation dans ce domaine. Le régime de l'article 3 est celui qui depuis la loi Vanderpoorten est appliqué aux restaurants et cantines. Il a donné d'excellents résultats, et aucune objection de principe ne peut être faite raisonnablement contre l'extension de ce régime aux internats. De là, l'unification envisagée par le présent projet. D'ailleurs, dans de nombreux établissements l'Etat supporte déjà la charge d'une partie du personnel des internats et notamment des économes, des surveillants, etc. Alors, pourquoi exclure le cuisinier et les gens de service? En ce qui concerne les subsides ils ne sont pas calculés en fonction du prix de revient réel, mais d'un prix moyen qui couvre partiellement les frais. Il ne faut donc pas confondre le montant du prix de revient et celui de l'intervention sous forme de subside.

L'amendement de M. de Bus de Warnaffe est rejeté par 11 voix contre 9.

M. Harmel propose de rédiger comme suit l'article 3 :

« L'Etat supporte tous les frais d'installation et de fonctionnement de ces services, après déduction des ressources ces prévues par l'article 4. »

M. le Ministre préfère le texte suivant proposé par l'administration :

« L'Etat supporte tous les frais d'installation et de fonctionnement de ces services, sauf ceux à couvrir par les ressources prévues par l'article 4. »

L'article 3, ainsi amendé, est adopté par 11 voix contre 9.

Art. 4.

A cet article, un membre pose les questions suivantes :

1) Au littéra b), il est question de « ressources diverses provenant de l'exploitation ». L'honorable Ministre pourrait-il donner quelques exemples de ces diverses ressources?

2) Au littéra c), il est question de réductions consenties. Ne conviendrait-il pas d'indiquer les critères de l'interven-

van de tussenkost der ouders, naar het voorbeeld van de normen aangegeven in artikel 23ter van de wet op het lager onderwijs ?

De heer Minister verwijst naar het antwoord gegeven bij artikel 3 (bl. 6).

Het achtbaar lid wordt verwezen naar de ontleding der artikelen van het ontwerp 644 volgend op de memorie van toelichting. Daarin zal hij kunnen vaststellen dat de verminderingen, waarvan sprake, verminderingen zijn die toegestaan worden op grond van andere redenen. De criteria voor deze verminderingen zijn vastgesteld door reglementeringen die eigen zijn aan het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn of aan andere organismen.

Door de heer du Bus de Warnaffe werd bij artikel 4 volgend amendement ingediend :

De tekst van dit artikel wijzigen als volgt :

« De ontvangsten van de in het eerste artikel bedoelde diensten bestaan uit :

- » a) de retributies gestort door de gebruiksgerechtigden;
- » b) de verschillende inkomsten voortkomende van de exploitatie;
- » c) de bijdragen van de openbare besturen bestemd om de verminderingen, toegestaan op de kosten voor deze diensten, te compenseren of om een deel kosten te dekken.

» Die ontvangsten dienen tot het dekken van :

- » 1° de werkingskosten van de diensten en o. m. de bezoldiging van het daaraan verbonden personeel;
- » 2° de kosten der voedingswaren en van hun bereiding;
- » 3° de kosten voor het gewoon onderhoud van het meubilair, het materieel en het linnen. »

Een lid verdedigt dit amendement door er op te wijzen dat artikel 4 van het ontwerp tot twee verschillende interpretaties kan aanleiding geven, wat het bedrag van het schoolgeld en het gebruik van de daarmee verband houdende ontvangsten betreft. Wanneer men het eerste lid leest van de commentaar bij de artikelen 3 en 4 van het wetsontwerp, zoals dat in de memorie van toelichting is opgenomen, komt men tot de conclusie dat de ontvangsten nooit meer mogen belopen dat hetgeen onder 1° en 2° van artikel 1, laatste lid, is aangegeven. Artikel 3 zegt trouwens hetzelfde. Zullen de ouders, krachtens artikel 3, niet kunnen vorderen dat zij niet meer betalen dan wat bij artikel 4 is bepaald, d.w.z. de voedingswaren en het gewoon onderhoud ? Er dient nog aan toegevoegd dat krachtens littera c) de Minister nog onder het in het laatste lid 1° en 2° vermeld bedrag kan afdalen. Daarom stelt spreker voor lid 2 van artikel 4 te wijzigen in : « *Deze ontvangsten mogen niet lager zijn dan... 1°... 2°...* »

Een ander lid doet opmerken dat er inrichtingen zijn die praktisch weinig onkosten zullen hebben omdat zij inkomsten voortkomend uit de exploitatie genieten. Gaat de kostprijs in die inrichtingen dan lager zijn dan in de andere die deze inkomsten niet hebben ? Of bedoelt men dat voor die inkomsten enkel een aparte boekhouding moet worden gehouden ?

Het antwoord van de Minister is te vinden op bladzijde 17, onder n° 4.

tion des parents, suivant les normes fixées par l'article 23ter de la loi organique de l'enseignement primaire ?

M. le Ministre renvoie à la réponse donnée à l'article 3, (p. 6).

L'honorable membre est prié de consulter l'analyse des articles du projet 644, faisant suite à l'exposé des motifs. Il pourra ainsi constater que les réductions en question sont des réductions consenties pour d'autres motifs. Les critères de ces réductions sont fixés par des réglementations propres à l'Œuvre Nationale de l'Enfance ou à d'autres organismes.

M. du Bus de Warnaffe a présenté l'amendement suivant à l'article 4 :

Modifier le texte de cet article comme suit :

« Les recettes des services visés à l'article premier sont constituées par :

- » a) les rétributions versées par les usagers;
- » b) les ressources diverses provenant de l'exploitation;
- » c) les interventions des pouvoirs publics destinées à compenser les réductions consenties sur le prix de ces services, ou à couvrir une partie de ce prix.

» Ces recettes doivent supporter :

- » 1° les frais de fonctionnement des services, et notamment la rémunération du personnel qui y est affecté;
- » 2° le prix des produits alimentaires et le coût de leur préparation;
- » 3° les frais d'entretien courant du mobilier, du matériel et du linge. »

Un commissaire défend cet amendement en signalant que l'article 4 du projet peut donner lieu à deux interprétations quant au montant du minerval ainsi qu'à l'affectation des recettes afférentes. A la lecture du commentaire des articles 3 et 4 du projet de loi figurant dans l'exposé des motifs, on arrive à la conclusion que les recettes ne peuvent jamais dépasser ce qui est indiqué aux 1° et 2° de l'article 4, dernier alinéa. L'article 3 dit d'ailleurs la même chose. En vertu de l'article 3, les parents ne pourront-ils pas prétendre de n'avoir à payer que ce qui est prévu à l'article 4, c'est-à-dire le prix des produits alimentaires et l'entretien courant ? A noter encore qu'en vertu du littera c) le Ministre peut descendre en dessous du montant figurant aux 1° et 2° du dernier alinéa. C'est pourquoi le membre propose de modifier l'alinéa 2 de l'article 4 comme suit : « *Ces recettes ne peuvent être inférieures à* » (1° et 2°).

Un autre commissaire fait observer qu'il est des institutions qui n'auront pratiquement que peu de frais, parce qu'elles bénéficient de ressources provenant de l'exploitation. Le prix de revient de ces institutions sera-t-il dès lors inférieur à d'autres qui n'ont pas de telles ressources ? Ou veut-on dire qu'il suffira de tenir une comptabilité distincte de ces ressources ?

La réponse du Ministre figure à la page 17, sous le n° 4.

Een lid legt hierbij volgende verklaring af : een openbare dienst die dergelijke inrichtingen opricht, moet zoveel mogelijk de kosten hiervan laten dragen door de ouders, en dit in de mate van hun inkomsten. Zij die kunnen betalen moeten zulks doen. Dat is ook uit sociaal oogpunt een gezonde regel. Hij stemt verder ten volle in met het plan van de Minister om het aantal Rijksinternaten op te voeren.

Een lid verklaart dat de oppositie met deze opvatting betreffende het systeem van betaling volledig instemt.

Het amendement van de heer du Bus de Warnaffe wordt hierna verworpen met 11 tegen 9 stemmen.

In verband met de voorgestelde wijziging van de tekst van het tweede lid van artikel 4, verkiest de Minister deze tekst als volgt te doen luiden :

« Die ontvangsten mogen niet lager zijn dan het totaal van :

- » 1° de prijs.....
- » 2° en de kosten..... »

Het aldus gewijzigd artikel 4 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 9.

Voorstel tot inlassing van een artikel 4bis (nieuw).

De heer du Bus de Warnaffe heeft volgend amendement ingediend :

Een artikel 4bis (nieuw) invoegen, dat luidt als volgt :

« De in artikel 4, a, bedoelde retributies, die betrekking hebben op het kostgeld, kunnen worden verminderd ten gunste van de leerlingen wanneer hun ouders of de personen aan wier zorg zij zijn toevertrouwd, de voorwaarden vervullen, die werden gesteld om vrijstelling of vermindering van het schoolgeld te bekomen in de inrichtingen voor Rijksmiddelbaar onderwijs.

» Een koninklijk besluit bepaalt de modaliteiten tot berekening van deze vermindering alsmede de modaliteiten tot vaststelling en betaling van de compensatievergoeding die, bij gelijke geldelijke en familiële toestand, wordt uitgekeerd aan de inwonende leerlingen in de scholen, ingericht door de provincies, de gemeenten of door particulieren, en door de Staat gesubsidieerd. »

Een lid verdedigt dit amendement in de zin die in de verantwoording ervan werd aangegeven.

De Minister acht het niet wenselijk in de wet het beginsel in te schrijven van degressieve schalen van de prijs van het kostgeld.

Op een tussenkomst van een lid die meent dat de gegoede ouders, teneinde de werkelijke kosten te dekken, meer zouden moeten betalen dan de doorsnee-pensionprijs, antwoordt de Minister dat het uitgesloten is tot een soort compensatie « gegoeden - mingevoeden » te komen. Vooreerst, omdat men ook aan de gegoeden niet meer kan vragen dan het pension werkelijk kost; men mag deze mensen toch niet beboeten. Vervolgens, omdat het percentage der gegoeden te gering is om, langs die kant, tot een meldenswaardige verhoging van de inkomsten te geraken. Een degressieve schaal zou, trouwens, tot de internaten dienen beperkt te blijven, want anders zouden alle voordelen in de uitbreiding der administratie verloren gaan.

De Minister ziet veeleer de oplossing in een verruiming van de tussenkomsten van het Nationaal Studiefonds. Tot

A cet égard, un membre fait la déclaration suivante : un service public qui crée de tels établissements doit, dans la mesure du possible, en faire supporter les frais par les parents, et selon leurs revenus. Ceux qui sont à même de payer doivent le faire. Du point de vue social, c'est une règle saine. En outre, il approuve entièrement le projet du Ministre tendant à augmenter le nombre des internats de l'Etat.

Un commissaire déclare que l'opposition se rallie pleinement à cette conception relative au système de paiement.

L'amendement de M. du Bus de Warnaffe est ensuite rejeté par 11 voix contre 9.

Quant à la modification proposée au texte du 2° alinéa de l'article 4, le Ministre préfère modifier le texte comme suit :

« Ces recettes ne peuvent être inférieures au total :

- » 1° du prix.....
- » 2° et des frais..... »

L'article 4, ainsi modifié, est adopté par 11 voix contre 9.

Proposition tendant à insérer un article 4bis (nouveau).

M. du Bus de Warnaffe a déposé l'amendement suivant :

Insérer un article 4bis (nouveau), ainsi conçu :

« Les rétributions visées à l'article 4, a, et ayant trait à la pension peuvent être réduites en faveur des élèves dont les parents ou les personnes qui les ont à charge se trouvent dans les conditions prévues pour obtenir l'exonération ou une réduction de minerval dans les établissements d'enseignement moyen de l'Etat.

» Un arrêté royal déterminera les modalités de fixation de cette réduction, ainsi que les modalités de fixation et de liquidation de l'indemnité compensatoire dont, à conditions de fortune et de famille égales, bénéficieront les élèves admis au régime de l'internat dans les établissements organisés par les provinces, les communes ou des personnes privées, et subventionnés par l'Etat. »

Un membre défend cet amendement en invoquant les arguments exposés dans la justification.

Le Ministre n'estime pas opportun d'inscrire dans la loi le principe d'échelles dégressives du prix de la pension.

A un membre qui estime que les parents aisés devraient contribuer à couvrir les frais réels en payant plus que le prix moyen de la pension. M. le Ministre répond qu'il est exclu d'instaurer une sorte de compensation « gens aisés — indigents ». Tout d'abord, parce qu'on ne peut pas exiger des parents aisés qu'ils paient plus que le coût réel de la pension; il serait tout de même inadmissible qu'on les pénalise. Ensuite, parce que le pourcentage des gens aisés est trop petit pour obtenir, de ce côté-là, une augmentation sensible des recettes. D'ailleurs, l'échelle dégressive devrait se limiter aux seuls internats. Son application aux restaurants, entraînerait des complications administratives sans rapport avec le résultat atteint.

Le Ministre voit plutôt la solution dans un élargissement des interventions du Fonds national des Etudes. Jusqu'à

nog toe is dit Fonds bij de toekenning van de toelagen uitgegaan van het standpunt dat de kosten van onderhoud van een kind in het internaat evenveel belopen als die van een kind thuis. Dit kan, als er verscheidene kinderen zijn, de last te zwaar maken. De criteria van toekenning van toelagen door het Nationaal Studiefonds zouden derhalve moeten herzien worden. De Minister belooft deze kwestie bij de Raad van Beheer van dit Fonds aanhangig te maken opdat deze, bij het toekennen van de beurzen, niet alleen met de kosten van de studies maar ook eventueel met de kosten van het internaat zou rekening houden. Aldus wordt tevens aan het probleem elk politiek karakter ontnomen en kunnen beide onderwistakken — vrij en officieel — van de nieuwe regeling genieten.

Een lid vindt het spijtig dat de heer Minister het voorgesteld amendement niet aanvaardt. Door de werkingskosten niet door de voorziene ontvangsten te laten dekken, verleent men aan de ouders die hun kinderen naar de Rijksinternaten zenden een aanzienlijke ontlasting. De kinderen der provinciale, gemeentelijke en particuliere internaten hebben, zijn inziens, even goed recht op de in de Rijksinstellingen toegekende voordelen. Het voorstel van de achtbare Minister zal allerlei complicaties meebrengen. Het is daarbij te vrezen dat het door de Minister vooropgezette stelsel niet voldoende ruchtbaarheid zal krijgen. Derhalve acht hij het verkieslijker dit in een wet in te schrijven.

Een ander lid meent dat de inzichten van de heer Minister door het Nationaal Studiefonds verkeerd zouden kunnen begrepen worden. Een wijziging van de wet op dit Fonds schijnt hem derhalve wenselijk.

De heer Minister beklemtoint dat de wetgeving op het Nationaal Studiefonds de vooropgezette verruiming van het stelsel der studiebeurzen toelaat. De Raad van Beheer zal daaromtrent onmiddellijk geraadpleegd worden. Zo er geen andere oplossing overblijft — wat de heer Minister niet gelooft — dan kan nog tot een wijziging van de wet overgegaan worden.

Een lid, het amendement van de heer du Bus de Warnaffe onderzoekend, dat beoogt de bezoldiging van het personeel te voegen bij de werkingskosten, verklaart dat uit een door hem ingesteld onderzoek blijkt: 1) dat bepaalde private pensionaten personeel zouden gebruiken — geestelijken b.v. — dat minder kost dan het personeel van de openbare instellingen, waarvoor, hetgeen normaal is, de lonen en sociale vergoedingen aan de wettelijke voorschriften dienen te beantwoorden; 2) dat hem werd meegedeeld dat men in zekere private inrichtingen leerlingen van de familiale afdeling zou gebruiken om het huishoudelijk werk te verrichten. Indien zulks met de werkelijkheid zou overeenstemmen, zou daaruit logischerwijze voortvloeien dat uit het oogpunt van de kosten, de Rijksinternaten in belangrijke mate benadeeld zijn tegenover de private inrichtingen.

Na deze breedvoerige gedachtenwisseling wordt het amendement van de heer du Bus de Warnaffe verworpen met 11 stemmen tegen 11.

Art. 5.

De heer Minister geeft hierbij volgende toelichting:

Dit artikel breidt de bepalingen van het ontwerp uit tot de door de Staat opgerichte jeugdtehuizen en vakantiekolonies.

Bijgevolg machtigt het de Koning ertoe deze diensten op te richten.

Thans bestaat er slechts een jeugdtehuis. Wat de vakantiekolonies der Rijksinrichtingen betreft, deze zijn thans niet rechtstreeks ten laste van de Rijksbegroting. Het departement beperkt er zich toe materieel te hunner beschikking te

présent, ce Fonds s'est toujours inspiré pour l'octroi de subsides du principe que les frais d'entretien d'un enfant à l'internat sont égaux à ceux d'un enfant vivant en famille. Cela peut rendre la charge trop lourde, surtout lorsqu'il y a plusieurs enfants. Les critères appliqués par le Fonds national des Etudes pour l'octroi des subsides devraient donc être revus. M. le Ministre promet de saisir de cette question le Conseil d'administration de ce Fonds, afin que celui-ci, lors de l'octroi des bourses, ne tienne pas seulement compte des frais d'études, mais éventuellement aussi des frais de la pension. En outre, le problème est ainsi dépouillé de tout caractère politique permettant aux deux enseignements — libre et officiel — de bénéficier du nouveau régime.

Un membre regrette que M. le Ministre n'accepte pas l'amendement proposé. Si les frais de fonctionnement ne sont pas ajoutés aux recettes prévues, il est accordé un dégrèvement considérable aux parents qui confient leurs enfants aux pensionnats de l'Etat. Les enfants des pensionnats provinciaux, communaux et privés ont, à son avis, également droit aux avantages accordés dans les établissements de l'Etat. La proposition de M. le Ministre entraînera toutes sortes de complications. D'ailleurs, il est à craindre que le système préconisé par M. le Ministre ne reçoive pas la publicité voulue. Par conséquent, il estime qu'il serait préférable de l'inscrire dans la loi.

Un autre membre est d'avis que les intentions de M. le Ministre pourraient être mal interprétées par le Fonds national des Etudes. Une modification de la loi relative à ce Fonds lui semble dès lors souhaitable.

M. le Ministre souligne que la législation relative au Fonds national des Etudes permet l'élargissement préconisé du régime des bourses d'études. Le Conseil d'Administration sera immédiatement consulté à ce sujet. Au cas où il n'y aurait pas d'autre solution — ce que le Ministre ne croit pas — on pourra toujours modifier la loi.

En ce qui concerne l'amendement de M. du Bus de Warnaffe tendant à ajouter les rémunérations du personnel aux frais de fonctionnement, un membre déclare qu'il résulte d'une enquête à laquelle il s'est livré: 1) que certains pensionnats privés occuperaient du personnel — notamment religieux — qui coûte moins cher que le personnel des établissements de l'Etat, dont les salaires et les allocations sociales doivent normalement être conformes aux dispositions légales; 2) que, dans certains établissements privés, on emploierait des élèves de la section familiale pour les travaux ménagers. S'il en est réellement ainsi, il est évident que les frais des établissements de l'Etat sont beaucoup plus élevés que ceux des établissements privés.

Après ce large échange de vues, l'amendement de M. du Bus de Warnaffe est rejeté par 11 voix contre 11.

Art. 5.

M. le Ministre commente cet article comme suit:

Cet article étend les dispositions du projet aux maisons de jeunesse et colonies de vacances créées par l'Etat.

Il autorise donc le Roi à créer ces services.

Actuellement, il n'existe qu'une maison de jeunesse. Quant aux colonies de vacances des établissements de l'Etat, elles ne sont pas aujourd'hui directement à charge du budget de l'Etat. Le département se contente de mettre

stellen en zij genieten, in voorkomend geval, toelagen van-
wege het N. W. K.

Het wetsontwerp biedt de Staat rechtstreeks de moge-
lijkheid, deze vakantiekolonies op te richten.

Een lid stelt hierbij volgende vragen :

1) Er is hier sprake van « jeugdtehuizen ». Vallen hier-
onder ook de tehuizen opgericht door andere departementen
dan het departement van Openbaar Onderwijs ?

2) In het koninklijk besluit van 12 juni 1956, verschenen
in het *Staatsblad* van 22 juni 1956, is herhaaldelijk sprake
van tehuizen opgericht door openbare besturen en tehuizen
van vrije organisaties. Treedt het ontwerp n° 644 nu in de
plaats van dit besluit voor een deel dier instellingen, n. l.
de tehuizen van de Staat, en worden daarbij al de andere
instellingen : de provinciale, de gemeentelijke en de private,
over het hoofd gezien ?

Het antwoord van de heer Minister luidt als volgt :

1) In de tweede vergadering van de Commissie, heeft de
Minister een amendement aanvaard waarbij het bedoelde
artikel wordt aangevuld met de woorden « afhangend van
het Ministerie van Openbaar Onderwijs ».

2) Het ontwerp strekt er niet toe het algemeen statuut
voor deze gezamenlijke inrichtingen vast te leggen, doch
heeft ten doel de regels te bepalen welke eigen zijn aan de
werking der Rijksinstellingen.

Een ander lid wenst dat in het verslag een lijst zou wor-
den opgenomen van de tehuizen, de bij dit artikel 5 bedoeld
zijn.

De heer Minister antwoordt hierop dat de bepalingen van
artikel 5 enkel betrekking hebben op de door de Staat opge-
richte tehuizen en niet op de andere.

Ingaande op het verzoek van enkele leden, en na nader
onderzoek, stemt de Minister er in toe artikel 5 als volgt te
wijzigd :

« De bepalingen van deze wet zijn van toepassing op de
jeugdtehuizen en vakantiekolonies die van het Ministerie
van Openbaar Onderwijs afhangen. »

Artikel 5, aldus gewijzigd, wordt aangenomen met alge-
mene stemmen.

Art. 6.

Dit artikel wordt door de heer Minister toegelicht :

Deze opheffingen hebben enkel ten doel, met het oog op
de samenordering, de teksten te schrappen die thans in
de verschillende organieke wetten voorkomen en waarbij
aan de Koning de macht wordt verleend om internaten op
te richten in de verschillende onderwijstakken, teksten welke
allen door het eerste artikel van het ontwerp vervangen
worden :

— Artikel 23bis, 2de lid (aangevuld met de woorden
« de Staat » in het eerste lid) van de wet tot regeling van
het lager onderwijs : laat aan de Koning toe internaten
op te richten voor de kinderen wier ouders geen vaste
verblijfplaats hebben.

— Artikel 4 der samengeordende wetten op het middel-
baar onderwijs : laat aan de Koning toe internaten te
hechten aan de inrichtingen voor middelbaar onderwijs,
daar waar de noodzakelijkheid zich voordoet.

à leur disposition du matériel et elles bénéficient, le cas
échéant, des subventions de l'Œuvre Nationale de l'En-
fance.

Le projet permet directement à l'Etat de créer ces colo-
nies de vacances.

A ce sujet, un membre pose les questions suivantes :

1) Il est question ici de « maisons de jeunesse ». Ce
terme comprend-il également les maisons créées par des
départements autres que le département de l'Instruction
publique ?

2) Dans l'arrêté royal du 12 juin 1956, publié au *Moni-
teur* du 22 juin 1956, il est question à différentes reprises
de maisons, centres et foyers créés par les pouvoirs publics
et de maisons d'organisations libres. Va-t-on substituer
maintenant le projet n° 644 à une partie de ces établis-
sements, notamment les homes de l'Etat, et ce en éliminant
tous les autres établissements : provinciaux, communaux et
privés ?

M. le Ministre répond comme suit :

1) Au cours de la deuxième réunion de la Commission,
le Ministre a accepté un amendement complétant l'article en
question par les mots : « relevant du Ministère de l'Instruc-
tion publique ».

2) Le projet ne tend pas à fixer le statut général pour
l'ensemble de ces établissements, mais il a pour objet de
déterminer les règles qui sont propres au fonctionnement
des établissements de l'Etat.

Un autre membre désire voir insérer dans le rapport une
liste des maisons visées par cet article 5.

M. le Ministre répond que les dispositions de l'article 5
concernent uniquement les maisons créées par le Ministère
de l'Instruction Publique.

Déférant à la demande de quelques membres, et après
examen, M. le Ministre est d'accord pour modifier comme
suit l'article 5 :

« Les dispositions de la présente loi sont applicables aux
maisons de jeunesse et aux colonies de vacances relevant
du Ministère de l'Instruction publique. »

L'article 5, ainsi modifié, est adopté à l'unanimité.

Art. 6.

M. le Ministre commente cet article comme suit :

Ces abrogations ont uniquement pour objet de suppri-
mer, en vue de leur coordination, les textes existant dans
les diverses lois organiques qui donnent au Roi le pouvoir
de créer des internats dans les diverses branches d'ensei-
gnement, textes qui sont tous remplacés par l'article 1er du
projet :

— L'article 23bis, 2e alinéa (complété par les mots
« l'Etat » au 1er alinéa) de la loi organique de l'enseigne-
ment primaire : permettait au Roi de créer des internats
pour les enfants dont les parents n'ont pas de résidence
fixe.

— L'article 4 des lois coordonnées sur l'enseignement
moyen permet au Roi d'annexer des internats aux éta-
blissements d'enseignement moyen, là où le besoin s'en fait
sentir.

— Artikel 2, 2de lid, der wet van 23 juli 1952 tot regeling van het normaalonderwijs;

en

— Artikel 59 der wet van 29 juli 1953 tot regeling van het technisch onderwijs: verlenen aan de Koning dezelfde vrijheid inzake normaal- en technisch onderwijs.

Een lid meent dat, om volledig te zijn, de opsomming in artikel 6 ook op artikel 23ter van de wet op het Lager Onderwijs zou moeten slaan; anders dreigen er tussen beide wetten conflicten te ontstaan. Hij betoogt inderdaad dat de weglating van het woord « Rijk » uit artikel 23ter der wet op het Lager Onderwijs zich opdringt, omdat anders dit artikel strijdig is met artikel 4 van het wetsontwerp 644, wat de Rijksinternaten betreft.

De heer Minister ziet het conflict tussen artikel 23ter van de wet op het Lager Onderwijs en artikel 4 van het wetsontwerp n° 644 niet in. Hij is nochtans bereid de administratie met een onderzoek van deze kwestie te belasten.

Artikel 6 wordt hierop met 11 stemmen bij 11 onthoudingen aangenomen.

Artikel 6bis (voorgesteld door de heer Eneman).

De heer Eneman heeft een amendement voorgesteld dat luidt als volgt :

Een artikel 6bis (nieuw) invoegen, dat luidt als volgt :

« In de provinciale en gemeentelijke scholen, de aangenomen en aanneembare scholen van het lager onderwijs, waar kosteloos onderwijs wordt gegeven en de inwonende leerlingen geen schoolgeld betalen, daar tellen zonder onderscheid de inwonende leerlingen mee voor het vaststellen van de schoolbevolking. »

De indiener verdedigt dit amendement en stipt hierbij aan dat in de internaten van de Provincies, de Gemeenten en de particuliere instellingen de internen van het Lager Onderwijs niet meetellen voor de wedden-toelagen. Dit wordt geregeld bij de omzendbrief van Minister Harmel daterend van 12 oktober 1951. Hij meent dat zijn amendement niet in strijd is met de betrokken omzendbrief en wenst dat voor de bepaling van de subsidies op grond van de schoolbevolking, de niet betalende leerlingen, wat het schoolgeld betreft, zouden worden meegeteld. Zijn voorstel opent, zijns inziens, ook een sociaal perspectief, gezien de internaten ook voor de van het betalen van schoolgeld vrijgestelde kinderen zouden dienen opengesteld.

De Minister betoogt hierop dat de inhoud van dit amendement ten dele door de wet van 27 juli 1955 is geregeld. De wet op het Lager Onderwijs behelst het kosteloos karakter van dit onderwijs. De Administratie heeft evenwel de aan pensionaten gehechte lagere scholen steeds als betalende scholen beschouwd. De leerlingen ervan zijn nooit voor de bepaling van de schoolbevolking in aanmerking genomen, de zogezegde sociale gevallen uitgezonderd. De Minister doet hierbij opmerken dat de kwestie door het amendement van de heer Eneman gesteld, buiten het kader van het thans besproken wetsontwerp valt. Niet omwille van de inopportunitet, maar wel omwille van het principieel kan dit amendement dus niet worden aanvaard. Indien de indiener het amendement tot een wetsvoorstel wenst om te vormen zal de Minister de financiële weerslag ervan onderzoeken (zie bijlagen) en zijn verantwoordelijkheid ter zake opnemen.

Het amendement wordt verworpen met 12 stemmen tegen 11.

Daarna wordt eveneens het in beraad gehouden amendement van de heer Eneman, tot wijziging van de titel van het wetsontwerp, met 12 stemmen tegen 11 verworpen.

— L'article 2, alinéa 2, de la loi du 23 juillet 1952; organique de l'enseignement normal

et

— l'article 59 de la loi du 29 juillet 1953 organique de l'enseignement technique donnent le même pouvoir au Roi pour l'enseignement normal et l'enseignement technique.

Un commissaire estime que pour être complète, l'énumération figurant à l'article 6 devrait avoir trait également à l'article 23ter de la loi organique de l'enseignement primaire, si l'on désire éviter des conflits de lois. Il déclare ensuite qu'il convient d'éliminer le mot « Etat » de l'article 23ter de la loi organique de l'enseignement primaire, pour que cet article ne soit pas en contradiction avec l'article 4 du projet de loi 644 en ce qui concerne les internats de l'Etat.

M. le Ministre ne remarque pas à première vue de contradiction entre l'article 23ter de la loi organique de l'enseignement primaire et l'article 4 du projet n° 644. Toutefois, il est disposé à faire examiner cette question par son administration.

L'article 6 est ensuite adopté par 11 voix et 11 abstentions.

Article 6bis (proposé par M. Eneman).

M. Eneman a déposé un amendement, libellé comme suit :

Insérer un article 6bis (nouveau), libellé comme suit :

« Dans les écoles provinciales et communales ainsi que dans les écoles adoptées et adoptables de l'enseignement primaire, où l'instruction est gratuite et où les internes ne paient pas de minerval, tous les internes sans distinction entrent en ligne de compte pour l'établissement du chiffre de la population scolaire. »

L'auteur justifie son amendement en soulignant que, dans les internats des provinces, des communes et des établissements privés, les internes n'entrent pas en ligne de compte pour les subsides-traitements. Cette question a été réglée par une circulaire de M. le Ministre Harmel, du 12 octobre 1951. Il estime que son amendement n'est pas en opposition avec ladite circulaire et il voudrait que, pour l'établissement des subsides sur la base de la population scolaire, les élèves ne payant pas de minerval soient pris en considération. Selon lui, sa suggestion ouvre également une perspective sociale, puisque les internats seraient également accessibles aux enfants exonérés du minerval.

M. le Ministre fait observer que le but poursuivi par cet amendement est déjà partiellement atteint par la loi du 27 juillet 1955. La loi organique de l'enseignement primaire prévoit la gratuité de cet enseignement. Cependant, l'Administration a toujours considéré comme écoles payantes les pensionnats attachés aux écoles primaires. Leurs élèves n'ont jamais été pris en considération pour l'établissement de la population scolaire, à l'exception des cas dits sociaux. En outre, M. le Ministre fait remarquer que la question soulevée par l'amendement de M. Eneman sort du cadre du projet en discussion. Dès lors, cet amendement n'est pas recevable, non en raison de son inopportunité, mais en raison du principe. Au cas où l'auteur désirerait réintroduire son amendement sous la forme d'une proposition de loi, M. le Ministre examinerait son incidence financière (voir annexes) et prendrait ses responsabilités.

L'amendement est rejeté par 12 voix contre 11.

L'amendement réservé de M. Eneman, tendant à modifier le titre du projet de loi, est également rejeté par 12 voix contre 11.

Art. 7.

Dit artikel wordt, zonder bespreking, eveneens aangenomen met 12 stemmen bij 11 onthoudingen.

Stemming over het wetsontwerp.

Alvorens dat tot de stemming over het geheel van het wetsontwerp wordt overgegaan, vraagt een lid nog aan de heer Minister of het in de bedoeling ligt van de Regering de studiebeurzen toe te kennen volgens:

- 1) de inkomsten van de gezinnen;
- 2) het bedrag van het gevraagde kostgeld, welk bedrag lager kan zijn waar de Staat het ruimste aandeel op zich neemt van de huisvestingskosten en nog ruimer wanneer het internaat privaat is;
- 3) de toestand van het gezin vereist dat een gemiddeld begaafd kind in een internaat wordt opgenomen.

Wat het 3^e betreft, geschiedt de toekenning van de beurzen tot dusver bij wedstrijd en alleen de beste leerlingen komen in aanmerking. Dit begaafdheidscriterium zal niet meer het enige mogen zijn en zal het Fonds der Beurzen rekening mogen houden met de toestand van het gezin die opnemng in een internaat noodzakelijk kan maken, zelfs voor een middelmatig begaafd student?

De heer Minister meent dat hieromtrent een jurisprudentie zal moeten gevormd worden op grond waarvan er geen al te aanzienlijk verschil zal mogen bestaan tussen de prijzen gevraagd van leerlingen behorend tot een zelfde maatschappelijke stand. Hij zal aan de Raad van het Nationaal Studiefonds vragen na te denken over het in aanmerking nemen van de sociale factor als element van appreciatie voor het toekennen van beurzen.

Het geheel van het ontwerp zoals het hierna voorkomt wordt hierop met 12 stemmen tegen 11 aangenomen.

Het verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,

J. VERCAUTEREN.

De Voorzitter,

H. HEYMAN.

Art. 7.

Cet article est adopté sans observations, par 12 voix et 11 abstentions.

Vote sur l'ensemble du projet de loi.

Avant de procéder au vote sur l'ensemble du projet de loi, un membre demande encore au Ministre si le Gouvernement entend que les bourses d'études soient accordées selon :

- 1) l'état des ressources des familles;
- 2) le montant de la pension réclamée; ce montant pouvant être moindre là où l'Etat prend la plus large part des frais d'hébergement, et plus onéreux quand l'internat est privé;
- 3) les circonstances familiales qui peuvent rendre nécessaire le placement en internat d'un enfant moyennement doué.

Quant au 3e, l'attribution des bourses se fait jusqu'ici au concours, et les meilleurs élèves sont seuls à en bénéficier. Ce critère d'excellence ne pourra plus être le seul; enfin, le Fonds des bourses pourra-t-il tenir compte des circonstances familiales qui peuvent rendre l'internat nécessaire, même pour un étudiant moyennement doué?

Le Ministre estime qu'une jurisprudence devra se former à cet égard selon laquelle il ne pourra y avoir une différence trop sensible entre les rétributions exigées des élèves appartenant à la même classe sociale. Il invitera le Conseil du Fonds National des Etudes à réfléchir à la prise en considération du facteur social comme élément d'appréciation pour l'attribution des bourses.

Le projet dans son ensemble, tel qu'il figure ci-après, est adopté par 12 voix et 11 abstentions.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,

J. VERCAUTEREN.

Le Président,

H. HEYMAN.

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Eerste artikel.

De Koning wordt gemachtigd pensionaten, tehuizen, refecters, kantines en schoolkolonies op te richten om te voorzien in de behoeften van de Rijksopvoedingsinrichtingen die van het Ministerie van Openbaar Onderwijs afhangen.

Hij regelt hun inrichting en werking en bepaalt het statuut van hun personeel.

Art. 2.

In afwijking van de wet van 15 mei 1846 op de Rijkscomptabiliteit, zijn de in het eerste artikel bedoelde diensten, wat de comptabiliteit en de financiële controle betreft, onderworpen aan bijzondere regels welke door de Koning vastgesteld worden op de voordracht van de Minister van Openbaar Onderwijs en van de Minister van Financiën.

Art. 3.

De Staat draagt alle inrichtings- en werkingskosten van deze diensten, behalve die te dekken door de inkomsten bij artikel 4 bepaald.

Art. 4.

De ontvangsten van de in het eerste artikel bedoelde diensten bestaan uit :

- a) de retributies gestort door de gebruiksgerechtigden;
- b) de verschillende inkomsten voortkomende van de exploitatie;
- c) de bijdragen van de openbare besturen bestemd om de verminderingen, toegestaan op de kosten voor de verschaftediensten te compenseren of om een deel kosten te dekken.

Die ontvangsten mogen niet lager zijn dan het totaal van :

- 1° de prijs der voedingswaren;
- 2° en de kosten voor het gewoon onderhoud van mobiliair, materieel en huis- of dienstlinnen.

Art. 5.

De bepalingen van deze wet zijn van toepassing op de jeugdtehuizen en vakantiekolonies, die van het Ministerie van Openbaar Onderwijs afhangen.

Art. 6.

§ 1. — Worden opgeheven :

- artikel 23bis, tweede lid, van de wet tot regeling van het lager onderwijs;
- artikel 4 van de wetten op het middelbaar onderwijs, gecoördineerd bij besluit van de Regent van 31 december 1949;
- artikel 2, tweede lid, van de wet van 23 juli 1952 tot regeling van het normaalonderwijs;

TEXTE ADOPTÉ PAR LA COMMISSION.

Article premier.

Le Roi est autorisé à créer des pensionnats, homes, restaurants, cantines et colonies scolaires afin de répondre aux besoins des institutions d'éducation de l'Etat relevant du Ministère de l'Instruction Publique.

Il en détermine l'organisation et le fonctionnement et fixe le statut de leur personnel.

Art. 2.

Par dérogation à la loi du 15 mai 1846 sur la comptabilité de l'Etat, les services visés à l'article premier sont soumis en matière de comptabilité et de contrôle financier à des règles spéciales arrêtées par le Roi sur proposition du Ministre de l'Instruction Publique et du Ministre des Finances.

Art. 3.

L'Etat supporte tous les frais d'installation et de fonctionnement de ces services, sauf ceux à couvrir par les ressources prévues par l'article 4.

Art. 4.

Les recettes des services visés à l'article premier sont constituées par :

- a) les rétributions versées par les usagers;
- b) les ressources diverses provenant de l'exploitation;
- c) les interventions des pouvoirs publics destinées à compenser les réductions consenties sur le prix des services prestés, ou à couvrir une partie de ce prix.

Ces recettes ne peuvent être inférieures au total :

- 1° du prix des produits alimentaires;
- 2° et des frais d'entretien courant du mobilier, du matériel, du linge de maison et de service.

Art. 5.

Les dispositions de la présente loi sont applicables aux maisons de la jeunesse et aux colonies de vacances relevant du Ministère de l'Instruction Publique.

Art. 6.

§ 1. — Sont abrogés :

- l'article 23bis, deuxième alinéa de la loi organique de l'enseignement primaire;
- l'article 4 des lois sur l'enseignement moyen coordonnées par l'arrêté du Régent du 31 décembre 1949;
- l'article 2, deuxième alinéa de la loi du 23 juillet 1952, organique de l'enseignement normal;

— artikel 59 van de wet van 29 juli 1953 tot regeling van het technisch onderwijs;

§ 2. — Vallen weg in artikel 23bis, eerste lid, van de wet tot regeling van het lager onderwijs, de woorden : « De Staat ».

Art. 7.

Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

— l'article 59 de la loi du 29 juillet 1953, organique de l'enseignement technique.

§ 2. — Sont supprimés à l'article 23bis, premier alinéa, de la loi organique de l'enseignement primaire, les mots : « L'Etat ».

Art. 7.

La présente loi entrera en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur Belge*.

BIJLAGEN.

Vragen van algemene aard
en antwoorden
van de heer Minister van Openbaar Onderwijs.

1) Totnogtoe is het noodzakelijk gebleken ter zake in wetbepalingen te voorzien. Heeft het Rekenhof bezwaren geopperd? Wat rechtvaardigt de immenging van de wetgever? Beschikte de Uitvoerende Macht niet over de macht om de nodige inrichtingen te openen?

2) Zou de Minister de Commissie de lijst willen bezorgen van de thans bestaande school- en vakantiekolonies van de Staat?

3) Op welk onafhankelijk beheer zonder rechtspersoonlijkheid doelt de Minister? Is het de regie van het strafwerk in Rijksinrichtingen? Kan de Minister ons, in hetzelfde verband, verklaren wat de inhoud is van de technische zelfstandigheid, die hij voornemens is aan de in het ontwerp bedoelde inrichtingen toe te kennen? Wordt hier uitsluitend een zelfstandigheid op het stuk van comptabiliteit bedoeld? Zal deze zelfstandigheid aan elke inrichting afzonderlijk worden verleend of aan één enkele bestaande of in het departement op te richten instelling, die tot taak zal hebben de betrokken inrichtingen te coördineren en te controleren? Zal die instelling, in laatsbedoelde onderstelling, gelijkenis vertonen met een parastatale inrichting (regie), welke rechtstreeks van de Minister afhangt, of zal zij enkel maar een afzonderlijke boekhouding hebben te voeren, terwijl de kredieten voortkomen op de begroting voor orde, zonder dat daartoe — wij noemen maar een voorbeeld — in het departement een afzonderlijke directie wordt opgericht?

4) Wat is de strekking van het bepaalde in de artikelen 3 en 4, en meer bepaald in artikel 4? Is het zo te begrijpen dat het schoolgeld of de prijs per dag, betaald door de ouders, wier kinderen de bij het ontwerp bedoelde Rijksinrichtingen bezoeken, niet meer mogen bedragen dan de prijs der in de artikelen 1 en 2 bedoelde prestaties? Is dat het geval, dan moet er uit afgeleid worden dat bij dit schoolgeld of bij die prijs per dag noch de kosten van afschrijving van kapitaal, noch de personeelsuitgaven, noch grote herstellingswerken, noch het verstrekken of bereiden van eetmalen, enz., mogen betrokken worden, maar dat al deze uitgaven volledig ten laste van de Staat moeten vallen.

In dit verband gelieve de Minister verder nog nadere gegevens te verstrekken aangaande de volgende punten:

1° De verhouding tussen de prijs der in het eerste en tweede artikel opgesomde prestaties eensdeels, en de werkelijke kostprijs van het onderhoud der leerlingen, die aanzienlijk hoger ligt (voorbeeld en nauwkeurige cijfers tot staving): a) voor de kostscholen; b) voor de schoolkantines of -refecters;

2° Heeft deze maatregel ten doel de prijzen te drukken of een bestaande toestand te bestendigen?

De vooropgevoerde maatregelen zijn van die aard, dat zij een concurrentievraagstuk doen rijzen voor de provinciale, gemeentelijke, semi-officiële (N.W.K., enz.) en vrije inrichtingen, die van hun kant gedwongen zijn de integrale kosten voor het onderhoud der leerlingen te dragen.

3° Andere bijkomende vraag: Welke is, steeds in dezelfde veronderstelling, de zin van littera c)? Kan men, op de grondslag van deze bepaling, het schoolgeld of de prijs per onderhoudsdag nog verder verminderen, en strekt het ontwerp er toe « in bepaalde gevallen het schoolgeld en de prijs per onderhoudsdag nader bij het nulpunt te brengen »?

5) Artikel 5 en 6.

De jeugdehuizen en vakantiekolonies, opgericht door de Staat, staan ter beschikking van alle jongelieden zonder onderscheid, om het even welke soort scholen (officiële of vrije) zij bezoeken.

Worden de prijzen per onderhoudsdag met betrekking tot die inrichtingen op dezelfde wijze berekend als voor de onderwijsinrichtingen?

Antwoorden.

1) De verantwoording van de reden waarom de tussenkomst van het Parlement wordt gevraagd, berust hoofdzakelijk in het stelsel der

ANNEXES.

Questions d'ordre général
et réponses
de M. le Ministre de l'Instruction publique.

1) Jusqu'à présent, il n'a pas été nécessaire de légiférer en cette matière. La Cour des Comptes a-t-elle formulé des objections? Qu'est-ce qui justifie l'intervention du législateur? L'Exécutif était-il désarmé pour ouvrir les institutions nécessaires?

2) Le Ministre voudrait-il fournir à la Commission la liste des colonies scolaires et des colonies de vacances de l'Etat à l'heure présente?

3) A quelle gestion indépendante sans personnalité juridique le Ministre se réfère-t-il? Est-ce à la régie du travail pénitentiaire de l'Etat? Dans le même ordre d'idées, le Ministre peut-il nous expliquer le contenu de l'autonomie technique qu'il a l'intention de conférer aux établissements visés par le projet? Sera-ce exclusivement une autonomie comptable? Cette autonomie sera-t-elle accordée à chaque établissement individuellement ou à une seule institution existant ou à créer au sein du département et qui sera chargée de la coordination et du contrôle des établissements en cause? Dans cette dernière hypothèse, cette institution sera-t-elle comparable à un établissement par-étatique (régie), dépendant directement du Ministre, ou s'agira-t-il tout simplement de la tenue d'une comptabilité distincte, les crédits figurant au budget pour ordre, sans que pour cela — et ceci à titre d'exemple — il soit procédé à la création d'une direction séparée au sein du département?

4) Quelle est la portée des dispositions des articles 3 et 4? En ce qui concerne plus particulièrement l'article 4: est-ce à dire que le minerval ou le prix par journée payés par les parents dont les enfants fréquentent les établissements de l'Etat visés par le projet, ne peuvent excéder le prix des prestations prévues aux 1° et 2°? Si tel est le cas, il faut en déduire que dans ce minerval ou prix par journée, ne peuvent intervenir ni les frais d'amortissement des capitaux, ni les dépenses de personnel, ni les grosses réparations, ni le service ou la préparation des repas, etc., qui tomberont intégralement à charge de l'Etat.

Dans le même ordre d'idées, le Ministre pourrait-il encore fournir des précisions en ce qui concerne les points suivants:

1° Le rapport entre les prix des prestations prévues sous les 1° et 2° d'une part et les prix réels de l'entretien des élèves qui sont considérablement plus élevés (exemple et chiffres prévus à l'appui): a) pour les internats; b) pour les cantines ou restaurants scolaires?

2° Cette mesure tend-elle soit à réduire les prix soit à cristalliser une situation existante?

Les mesures envisagées sont de nature à faire surgir un problème de concurrence pour les établissements provinciaux, communaux, semi-officiels (ONE, etc.) et libres, qui doivent, eux, nécessairement supporter l'intégralité des frais d'entretien des élèves.

3° Autre question subsidiaire: dans la même hypothèse, quel est le sens du littéra c)? Peut-on réduire davantage le minerval ou le prix de la journée, sur base de cette disposition et le projet vise-t-il « à faire tendre — dans certains cas — le minerval et le prix par journée vers zéro »?

5) Articles 5 et 6.

Les maisons de jeunesse et les colonies de vacances créées par l'Etat sont à la disposition de tous les jeunes indistinctement, quel que soit le secteur de l'enseignement (officiel ou libre) qu'ils fréquentent.

En ce qui concerne ces établissements, les prix par journée seront-ils calculés de la même façon que pour les établissements scolaires?

Réponses.

1) La justification essentielle du motif pour lequel l'intervention du Parlement est demandée réside dans le mécanisme d'autonomie finan-

financiële autonomie, dat volstrekt aan de bedoelde instellingen schijnt te moeten worden toegekend. Opdat deze instellingen bovengenoemd regime zouden kunnen genieten, is inderdaad een tussenkomst van de wetgever vereist, waarbij wordt afgeweken van de organieke wet van 1846 op de Rijkscomptabiliteit (zie artikel 2 van het ontwerp).

De Regering heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om een coördinatie tot stand te brengen van de bestaande wetten uitgevaardigd op grond van artikel 17, tweede lid, van de Grondwet:

« Het openbaar onderwijs, op 's Lands kosten gegeven, wordt eveneens door de wet geregeld ».

Krachtens deze wetten kan, van nu af aan, de Koning internaten oprichten:

gecoördineerde wetten op het middelbaar onderwijs, artikel 4;
wet van 23 juli 1952 tot regeling van het normaalonderwijs, artikel 2;

wet van 29 juli 1953 tot regeling van het technisch onderwijs, artikel 59;

wet tot regeling van het lager onderwijs, artikel 23bis (internaten, tehuisen voor schippers- en foorkramerskinderen genaamd).

Bovendien, bleek het eveneens wenselijk een nauwkeurig omschreven wettelijke basis te geven aan de inrichting van schoolkantine en refectoirs die in feite reeds bestaan, evenals aan de organisatie van vakantiekolonies, die trouwens weinig talrijk zijn, en zich in dezelfde toestand bevinden.

Tenslotte beoogt de Regering de wettelijke bekrachtiging van het principe dat de Staat jeugdtelhuisen mag oprichten naar het model van het enige reeds bestaande jeugdtelhuis te Genval, alsmede vakantiekolonies naar het voorbeeld van de bestaande vakantiekolonies ingericht voor de personeelsleden van het departement van Openbaar Onderwijs.

2) Lijst der bestaande school- en vakantiekolonies van de Staat (en opgericht door het Departement van Openbaar Onderwijs):

Vakantiekolonies: een, bestemd voor de kinderen van de personeelsleden van het departement.

Schoolkolonies: geen. Het departement leent materieel uit aan de schoolkolonies, opgericht op initiatief van openbare (voorbeeld: Nationaal Werk voor Kinderwelzijn) of private instellingen.

3) Financieel stelsel van de bij het ontwerp bedoelde inrichtingen.

In artikel 2 van het ontwerp wordt enkel de mogelijkheid in het vooruitzicht gesteld van een organieke reglementering welke afwijkt van sommige bepalingen der wet van 1846 op de Rijkscomptabiliteit ten einde de financiële autonomie te verlenen aan de inrichtingen waarvan sprake.

Het ligt inderdaad in de bedoeling van de Regering een stelsel van autonoom beheer uit te werken, dat volledig zelfstandig is ten opzichte van de gewone Rijksbegroting, maar evenwel geen rechtspersoonlijkheid bezit. Eensdeels wordt verwezen naar de Regie van de gevangenisarbeid opgericht bij de wet van 30 april 1931. De tekst van artikel 2 stemt volledig overeen met die van artikel 3 van laatstgenoemde wet. Wat echter de toepassingsmaatregelen aangaat, zal men nog nauwer aanleunen bij het stelsel dat reeds onder de gelding van de wetsbepalingen werd aangenomen door inrichtingen met economisch karakter die van het Ministerie van Openbaar Onderwijs afhangen, zoals de proefhoeven te Vilvoorde, Kuregem, Hoei, Melle, Gembloers, Huisboudschool te Laken, enz...

Het geldt hier uitsluitend een autonomie op het gebied van de comptabiliteit. Deze zal aan elke inrichting individueel worden verleend. Het gaat hier dus hoegenaamd niet om de oprichting van een op zich zelf staande instelling bij het departement. Dit laatste zorgt enkel voor de centralisatie der schrifturen van al de autonome comptabiliteiten.

De kredieten voor de uithaling der internaten en gelijkgestelde organismen worden uitgetrokken op de begroting voor orde. De balans van die uithaling zal jaarlijks gepubliceerd worden in bijlage bij die begroting.

Het financieel beheer zal waargenomen worden volgens de regels die van kracht zijn in de inrichtingen die tot voorbeeld worden genomen: geen voorafgaand visum voor uitgaven, doch driemaandelijks beheersrekeningen over te maken aan het Rekenhof. Geen vastlegging noch ordonnancering door het Ministerie van Financiën doch boeking op zicht van de gedane uitgaven, en samenvatting in een jaarlijkse rekening die overgelegd wordt aan het Ministerie van Financiën en aan het Rekenhof.

Dit stelsel dat de goedkeuring heeft weggedragen van de Inspectie van Financiën, betekent een merklijke vooruitgang vergeleken met

cière qu'il paraît indispensable d'accorder aux institutions en question. En effet, pour leur donner ce régime, il faut une intervention législative dérogeant à la loi organique de 1846 sur la comptabilité de l'Etat (voir article 2 du projet).

Le Gouvernement en a profité pour coordonner les lois existantes prises en vertu de l'article 17, alinéa 2, de la Constitution:

« L'instruction publique donnée aux frais de l'Etat est également réglée par la loi ».

Ces lois habilite, dès à présent, le Roi à créer des internats:

lois coordonnées sur l'enseignement moyen, article 4;

loi du 23 juillet 1952, organique de l'enseignement normal, article 2;

loi du 29 juillet 1953, organique de l'enseignement technique, article 59;

loi organique de l'enseignement primaire, article 23bis (internats, appelés homes pour enfants de bateliers et de forains).

D'autre part, il était également opportun de donner une base légale précise à l'organisation des cantines et restaurants scolaires qui existent déjà en fait, ainsi qu'à celle des colonies de vacances, d'ailleurs peu nombreuses, qui se trouvent dans la même situation.

Enfin, le Gouvernement fait consacrer par la loi le principe de la possibilité pour l'Etat de créer des maisons de jeunesse et colonies de vacances semblables à l'unique maison de jeunesse existant déjà à Genval, ainsi que les colonies de vacances existant pour les agents du département de l'instruction publique.

2) La liste des colonies scolaires et colonies de vacances de l'Etat existantes (et créées par le département de l'Instruction publique):

Colonies de vacances: une, destinée aux enfants du personnel du département.

Colonies scolaires: néant. Le Département prête du matériel aux colonies scolaires créées à l'initiative d'organismes publics (exemple: Œuvre nationale de l'Enfance) ou privés.

3) Régime financier des institutions visées par le projet.

L'article 2 du projet se borne à prévoir la possibilité d'une réglementation organique dérogeant à certaines dispositions de la loi de 1846 sur la comptabilité de l'Etat pour accorder l'autonomie financière aux institutions en question.

Les intentions du Gouvernement sont bien d'organiser un régime de gestion autonome, c'est-à-dire distincte du budget ordinaire de l'Etat, mais sans personnalité juridique. On se référera d'une part sans doute à la Régie pénitentiaire de l'Etat créée par la loi du 30 avril 1931. Le texte de l'article 2 du projet reproduit textuellement celui de l'article 3 de ladite loi. Mais quant aux mesures d'application, on s'inspirera plus encore du régime déjà adopté sous le couvert de dispositions législatives par des institutions à caractère économique dépendant du Ministère de l'Instruction publique, telles que les fermes expérimentales de Vilvoorde, Cureghem, Huy, Melle, Gembloix, Ecole ménagère de Laeken, etc.

Il s'agira uniquement d'une autonomie comptable. Celle-ci sera accordée individuellement à chaque établissement. Il n'est donc pas question de créer une institution unique au sein du département. Celui-ci assurera simplement la centralisation des écritures de toutes les comptabilités autonomes.

L'exploitation des internats et organismes assimilés sera inscrite au budget pour ordre. Le bilan de cette exploitation sera publié annuellement en annexe audit budget.

La gestion financière sera assurée d'après les règles en vigueur dans les institutions qui servent de modèle: pas de visa préalable de dépenses, mais comptes de gestion trimestriels à transmettre à la Cour de Comptes. Pas d'engagement ni d'ordonnancement par le Ministère des Finances, mais enregistrement sur le vu des dépenses effectuées, et récapitulation à un compte annuel soumis au Ministère des Finances et à la Cour des Comptes.

Ce système qui a rencontré l'approbation de l'Inspection des Finances constitue un progrès considérable par rapport à la situation actuelle. En

de huidige toestand. Het financieel stelsel der bij het ontwerp bedoelde inrichtingen berust, inderdaad, tot dusver op geen enkele wettelijke basis. De door de huismeesters der inrichtingen gedane ontvangsten en aangerekende uitgaven worden in de begroting niet opgenomen. Hierop wordt geen enkele controle uitgeoefend door de wetgever of door het Rekenhof, daar enkel de Uitvoerende Macht controle uitoefent door toedoen van de verificateurs van het departement van Openbaar Onderwijs.

4) Het is juist dat volgens het ontwerp noch de kosten voor aflossing der kapitalen, noch de personeelsuitgaven, noch de belangrijke herstellingswerken, noch de bediening of de bereiding der eetmalen in het kostgeld begrepen zijn (zie inleidende uiteenzetting van de Minister).

Daarentegen heeft het bedrag van het kostgeld niet noodzakelijkerwijze volstrekt aangepast te worden aan de uitgaven welke niet ten laste vallen van de Staat. De oorspronkelijke tekst en, meer nog, de tekst die in de commissie aangepast werd op voorstel van het achtbaars lid heeft niet tot gevolg dat die aanpassing wettelijke verplicht is.

Er kan dus daaruit een verschil ontstaan tussen de ontvangsten, welke voortvloeien o.m. uit de betaling van het kostgeld, en de uitgaven welke op deze ontvangsten dienen aangerekend.

Het ligt niet noodzakelijk in de bedoeling van de Regering het bedrag van het kostgeld te verminderen maar veeleer de bedragen, welke door de kostscholen, dank zij het nieuw stelsel, zullen kunnen bespaard worden aan te wenden, om het regime der internaten en refters te verbeteren, inzonderheid wat de voeding betreft, welke nog niet aan alle vereisten voldoet.

De Regering is verder voornemens in de regeling, welke ter toepassing van artikel 2 van het ontwerp dient getroffen, te bepalen dat ingeval het batig saldo welk dit verschil uitmaakt, gering is, het door de kostschool in reserve zal gehouden worden om het tekort te kunnen dekken dat een wijziging in de conjunctuur eventueel zou kunnen meebrengen.

Indien het batig saldo belangrijk is, zou men kunnen in overweging nemen dat het gebruikt wordt om een compensatie tussen twee kostscholen te verwezenlijken, aangezien de kostprijzen kunnen verschillen. Zoniet zou dit saldo in de Schatkist teruggestort worden.

Antwoorden op de andere punten welke door het achtbaars lid opgeworpen werden.

1°) Deze gegevens zijn verstrekt geworden tijdens de vergadering der Commissie;

2°) Zie hierboven — de bestemming van de eventueel gedane besparingen;

3°) Wat littera c) van artikel 4 betreft, wordt het achtbaars lid verwezen naar de ontleding van de artikelen.

5) Artikelen 5 en 6.

Gans het stelsel van het wetsontwerp is toepasselijk op de jeugdehuizen en vakantiekolonies opgericht of op te richten door de Staat ter toepassing van artikel 5.

Vraag betreffende pensionaten voor kinderen wiens ouders geen vaste verblijfplaats hebben.

Artikelen 23bis en 23ter van de gecoördineerde wetten op het lager onderwijs regelen het onderhoudsgeld dat de Minister van Openbaar Onderwijs jaarlijks gehouden is vast te stellen voor de Rijksinternaten en de erkende tehuizen voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben.

Dit onderhoudsgeld is reeds ontoereikend geweest omdat het met opzet zeer laag werd gehouden door de minister die het moest vaststellen. Zulks schaadde enkel de erkende tehuizen daar de Rijksinternaten over overvloedige bijkomende toelagen beschikken.

Het ontwerp in bespreking heeft o.m. betrekking op de « Rijks-tehuizen » waarover hierboven sprake is.

Aangezien de wet van mei 1929 de minister verplichtte het onderhoudsgeld van de erkende tehuizen vast te stellen aan de hand van het gemiddelde der Rijksinternaten, zou men graag vernemen, aan de hand van het ontwerp in bespreking waarbij de Staat o.m. al de werkingskosten voor de internaten ten zijnen laste neemt, of de Minister voor de toekomst een menswaardig onderhoudsgeld zal vaststellen voor deze tehuizen. Totnogtoe dienden de erkende tehuizen een intern voeden, herbergen en onderhouden voor de onbeduidende som van 22 frank per dag.

Niemand zal erkennen dat dergelijke som volstaat om de onderhoudskosten van een intern te dekken.

effet, aujourd'hui le régime financier des institutions visées par le projet ne repose sur aucune base légale. Les recettes effectuées par les économes des établissements et les dépenses imputées sur ces recettes ne figurent pas au budget. Aucun contrôle du législateur ou de la Cour des Comptes n'est exercé sur elles, le seul contrôle assuré étant celui de l'Exécutif par la voie des vérificateurs du département de l'instruction publique.

4) Il est exact que d'après le projet n'interviennent dans le prix de pension ni les frais d'amortissement des capitaux, ni les dépenses de personnel, ni les grosses réparations, ni le service ou la préparation des repas (voir exposé introductif du Ministre).

Par contre, le prix de la pension ne doit pas nécessairement être ajusté de manière absolue sur les dépenses qui ne sont pas prises en charge par l'Etat. Le texte primitif, mais plus encore le texte adapté en commission sur la suggestion de l'honorable membre n'entraîne pas l'obligation légale de cet ajustement.

Il peut donc en résulter une différence entre les recettes résultant notamment du paiement de la pension et les dépenses imputables sur ces recettes.

L'intention du gouvernement n'est pas nécessairement de réduire le prix de la pension, mais plutôt de profiter de l'économie réalisée par la caisse des pensionnats en application du nouveau système pour améliorer le régime alimentaire qui n'est pas encore à la hauteur des besoins.

Le Gouvernement a en outre l'intention, dans le règlement à prendre en application de l'article 2 du projet, de prévoir que si le boni résultant de cette différence est petit, il sera maintenu en réserve au pensionnat pour faire face à un déficit éventuel pouvant résulter de modifications dans la conjoncture.

Si le boni est important, on pourrait envisager qu'il serve à une compensation d'un pensionnat à l'autre, car les prix de revient peuvent différer. Sinon, il serait reversé au Trésor.

Réponses aux autres points soulévés par l'honorable membre.

1°) Les renseignements ont été fournis en séance de la Commission.

2°) Voir ci-dessus les indications sur l'affectation de l'économie éventuellement réalisée.

3°) Pour ce qui concerne le littéra c) de l'article 4, l'honorable membre est prié de se rapporter à l'analyse des articles.

5) Articles 5 et 6.

Tout le système du projet de loi est applicable aux maisons de jeunesse et colonies de vacances créées ou à créer par l'Etat en application de l'article 5.

Question relative aux pensionnats pour enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe.

Les articles 23bis et 23ter des lois coordonnées relatives à l'enseignement primaire règlent le prix de la pension que le Ministre de l'Instruction publique est tenu de fixer annuellement pour les internats de l'Etat et les internats agréés pour les enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe.

Le prix de cette pension a toujours été insuffisant, pour la raison que le Ministre qui avait à le fixer le maintenait intentionnellement à un taux très bas. Le préjudice qui s'ensuivait ne frappait que les internats agréés, les internats de l'Etat disposant de subventions supplémentaires abondantes.

Le projet soumis à nos délibérations concerne notamment les maisons de l'Etat mentionnées ci-dessus.

La loi de mai 1929 imposant au Ministre l'obligation de fixer le prix de la pension des internats agréés d'après la moyenne des internats de l'Etat, on aimerait apprendre, sur base du projet en discussion qui met à charge de l'Etat, notamment tous les frais de fonctionnement des internats, si le Ministre fixera pour l'avenir un taux de pension convenable pour ces établissements. Jusqu'à présent, les internats agréés devaient nourrir, loger et entretenir un interne pour la somme dérisoire de 22 francs par jour.

Personne n'admettra que cette somme soit suffisante pour couvrir les frais de pension d'un interne.

Vraag over het mechanisme van de toelagen ten bate van de kinderen van schippers en foorkramers (kinderen wier ouders geen vaste woonplaats hebben), met aanduiding van het aandeel van de Staat in die toelagen.

Antwoord.

— (Artikelen 11bis, 23bis et 23ter van de wet tot regeling van het lager onderwijs).

A. — Wet van 15 mei 1929, betreffende de leerplicht der kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben, en betreffende de internaten opgericht om lager onderwijs aan die kinderen te verstrekken.

B. — Wet van 15 september 1932 tot vaststelling van het aandeel van de Staat in het kostgeld der kinderen die in deze internaten zijn opgenomen.

Het kostgeld der kinderen die in zulke internaten zijn opgenomen komt ten laste van de ouders in een verhouding die wordt vastgesteld naar gelang het globaal inkomen :

Globaal inkomen	Verhoudingsgewijze aandeel van de ouders
a) Gelijk of meer dan 3 maal het minimum vrijgesteld van de bedrijfsbelasting krachtens artikel 19 der wet van 13 juli 1930 op de rechtstreekse belastingen	5/5
b) Gelijk of meer dan 2 1/2 maal dat minimum doch minder dan 3 maal	3/5
c) Gelijk of meer dan 2 maal, doch minder dan 2 1/2 dat minimum	2/5
d) Minder dan 2 maal dat minimum	1/5

Die verhouding betreft een eerste (of enig) kind.

Indien twee of meer kinderen uit eenzelfde gezin in een internaat worden opgenomen dan wordt voor het tweede en voor de volgende kinderen een vermindering op het bedrag van het verschuldigde kostgeld toegestaan met 25 %.

Het overblijvende aandeel van het kostgeld komt ten laste van de Staat en wordt uitgekeerd ten voordele van de hoofden der instellingen die de kinderen opnemen.

Om die verminderings oordeelkundig te kunnen toepassen moeten de ouders :

- 1) Een getuigschrift voorleggen van de controleur der belastingen met opgave van de inkomsten genoten in de loop van het jaar dat het beoogde schooljaar voorafgaat.
- 2) Een verklaring van de aanzoeker, bevestigd ten overstaan van de politiekommissaris (of van de burgemeester) over de andere bestaansmiddelen van de aanzoeker, alsmede de wijzigingen welke deze laatste inkomsten mochten ondergaan hebben in de loop van het jaar waarin de aanvraag wordt ingediend.

C. — Koninklijk besluit van 30 december 1929 tot vaststelling van de voorwaarden voor de erkenning der provinciale, gemeentelijke en private internaten.

Die voorwaarden betreffen :

- 1) De kinderen — hun aantal (ten minste 6 schoolplichtige kinderen die logies bekomen) — voldoende gezond voedsel, behoorlijk logies, de vereiste zorgen, degelijk onderwijs.
- 2) De lokalen en bijhorigheden — toepassing gezondheidsleer.
- 3) Toezicht door de Regering.
- 4) Het gevraagde kostgeld.

D. — Besluit van de Regent van 1 maart 1948, waarbij de Minister van Openbaar Onderwijs ertoe gemachtigd wordt de wettelijke toelagen te verlenen.

E. — Telkenjare wordt de prijs van het kostgeld (dat als grondslag dient voor de berekening van het Staatsaandeel en het aandeel der ouders) vastgesteld bij ministerieel besluit. Voor het lopend schooljaar 1956-1957 dagtekent dat besluit van 18 juli 1956 en bedraagt het jaar-

Quel est le mécanisme des subventions en faveur des enfants de bateliers et forains (enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe), avec indication de la part d'intervention de l'Etat dans ces subventions ?

Réponse.

— (Articles 11bis, 23bis et 23ter de la loi organique de l'enseignement primaire.)

A. — Loi du 15 mai 1929 relative à l'obligation scolaire des enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe et aux internats créés en vue d'assurer l'instruction primaire à ces enfants.

B. — Loi du 15 septembre 1932 fixant la participation de l'Etat au minerval des enfants admis dans ces internats.

Les frais de pension des enfants placés dans de tels internats incombent aux parents dans une proportion fixée en fonction du revenu global :

Revenu global	Part d'intervention incombant aux parents
a) Egal ou supérieur à 3 fois le minimum exonéré de la taxe professionnelle en vertu de l'article 19 de la loi du 13 juillet 1930 relative aux contributions	5/5
b) Egal ou supérieur à 2 1/2 fois, mais inférieur à 3 fois ce minimum	3/5
c) Egal ou supérieur à 2 fois, mais inférieur à 2 1/2 fois ce minimum	2/5
d) Inférieur à 2 fois ce minimum	1/5

Cette part se rapporte au premier (ou unique) enfant.

Lorsque deux ou plusieurs enfants d'une même famille se trouvent hébergés dans un internat, une réduction de 25 % est consentie sur le prix de la pension due pour le deuxième enfant et pour les enfants suivants.

Le surplus des frais de la pension est supporté par l'Etat et liquidé au profit des chefs des établissements qui hébergent.

Pour pouvoir appliquer ces réductions de façon judicieuse, les parents doivent :

- 1) Produire un certificat du contrôleur des contributions indiquant les revenus dont ils ont bénéficié au cours de l'année antérieure à celle du début de l'année scolaire envisagée.
- 2) Une déclaration affirmée par le requérant devant le commissaire de police (ou le bourgmestre) relative aux autres ressources dont le requérant dispose, ainsi que les modifications qui se seraient produites dans ces derniers revenus au cours de l'année dans laquelle la demande est introduite.

C. — Arrêté royal du 30 décembre 1929 fixant les conditions d'agrément des internats provinciaux, communaux et privés.

Ces conditions ont trait :

- 1) Aux enfants — leur nombre (au moins 6 enfants en âge scolaire hébergés) — nourriture saine et suffisante, hébergement décent, soins requis, enseignement convenable.
- 2) Aux locaux et aux dépendances — application des principes d'hygiène.
- 3) Au contrôle du Gouvernement.
- 4) Au prix de la pension.

D. — Arrêté du Régent du 1er mars 1948 autorisant l'octroi, par le Ministre de l'Instruction publique, de subsides légaux.

E. — Chaque année le prix de la pension (servant de base au calcul de la part d'intervention de l'Etat et de la part d'intervention des parents) est fixé par arrêté ministériel. Pour l'année scolaire 1956-1957 en cours, cet arrêté est daté du 18 juillet 1956 et le prix annuel de la

lijks kostgeld 7.200 frank (d.i. 24 frank per dag en per kind voor 10 maanden of 300 dagen).

F. — De rondzendbrief van 25 augustus 1933 aan de besturen van de erkende internaten geeft onderrichtingen over de toepassing van het koninklijk besluit van 30 december 1929 :

- 1) Lijst van de kinderen van 10 tot 14 jaar indienen (in de praktijk worden de kinderen van 8 tot 14 erin opgenomen);
- 2) Lijst van de veranderingen (binnenkomen en vertrek der kinderen);
- 3) Inlichtingsformulieren aan gemeenten en ambtenaren van belasting;
- 4) Houden van stamregister;
- 5) Toezicht door verificateur;
- 6) Tegemoetkoming van de Staat (jaarlijks bepaald voor een tijdvak van 10 maanden);
- 7) Vaststelling — in verband met de duur van het verblijf in het internaat, — van het bedrag der aandelen in het kostgeld.

2de vraag gesteld in verband met de toelagen aan de gesubsidieerde tehuizen voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben.

Krachtens artikel 23ter van de wet tot regeling van het lager onderwijs, komt het kostgeld der kinderen die in de Rijks- en in de erkende internaten opgenomen worden, ten laste van de Staat; van dit bedrag wordt een bijdrage van de ouders die vastgesteld wordt in verhouding tot hun bestaansmiddelen, afgetrokken.

Het aandeel van de Staat wordt, voor de gesubsidieerde inrichtingen, berekend hetzij op basis van het kostgeld vastgesteld door de Minister voor de gelijksoortige Rijksinternaten wanneer het kostgeld meer of evenveel beloopt in de gesubsidieerde internaten, hetzij op de werkelijke prijs wanneer het lager is dan het bedrag vastgesteld voor de Rijksinternaten.

Het dient opgemerkt dat ingevolge het nieuw regime de kas der Rijksinternaten ontlast wordt van een belangrijk gedeelte der uitgaven die voortaan rechtstreeks ten laste van de begroting van het departement zullen vallen. Het zal dus mogelijk zijn het bedrag van het kostgeld in de Rijksinternaten te verlagen en in dat geval zal deze vermindering automatisch een vermindering tot gevolg hebben van de toelage aan de erkende internaten, ofschoon deze laatste niet dezelfde vermindering genieten. Zelfs zo het bedrag van het kostgeld bij de Staat, dat als vergelijkingspunt dient, binnen afzienbare tijd niet wordt verlaagd, kan zulks niettemin aanleiding geven tot een onrechtvaardige toestand.

Antwoord.

De pensionaten van de Staat voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben mogen niet verward worden met de pensionaten die verbonden zijn aan de andere Rijksonderwijsinrichtingen. Deze laatste worden op autonome wijze beheerd door middel van de ontvangsten die voortkomen van het kostgeld der inwonende leerlingen.

In de Staatspensionaten voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben worden de ontvangsten voortkomend van het kostgeld der leerlingen integraal aan de Schatkist gestort. Daarentegen, vallen alle uitgaven zonder uitzondering ten laste van de Staat.

Er kan dus geen sprake van zijn het bedrag van het kostgeld in deze Staatsinternaten (dat thans 7.200 frank per jaar bedraagt) te verminderen. Integendeel, het is mogelijk dat de toepassing van het nieuwe stelsel noodzakelijk een verhoging van het bedrag van het kostgeld tot gevolg heeft, opdat dit laatste de uitgaven zou dekken die voortaan ten laste vallen van de autonome kas der internaten.

Vragen betreffende de internen in verband met de bevolking der lagere scholen.

- 1) Hoeveel internen worden thans in de schoolbevolking medegerekend en om welke redenen?
- 2) Hoeveel internen worden in de schoolbevolking niet medegerekend en om welke redenen?
- 3) Indien de niet meegerekende internen zouden meetellen, hoeveel klassen zouden er meer moeten gesubsidieerd worden?

pension s'élève à 7.200 francs (soit 24 francs par jour et par enfant pendant 10 mois ou 300 jours).

F. — Une circulaire en date du 25 août 1933 adressée aux directions des internats agréés donne des instructions au sujet de l'application de l'arrêté royal du 30 décembre 1929 :

- 1) Liste des enfants de 10 à 14 ans (pratiquement les enfants de 8 à 14 ans y figurent);
- 2) Liste des changements (entrées et départs d'enfants);
- 3) Formulaire de renseignements adressés aux communes ainsi qu'aux fonctionnaires des contributions;
- 4) Tenue du registre matricule;
- 5) Contrôle par le vérificateur;
- 6) Intervention de l'Etat (fixée annuellement pour une période de 10 mois);
- 7) Fixation — compte tenu de la durée du séjour à l'internat — du taux d'intervention dans le prix de la pension.

2me question au sujet des subsides accordés aux homes subsidiés pour enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe.

Aux termes de l'article 23ter de la loi organique de l'enseignement primaire, les frais de pension des enfants placés dans les internats de l'Etat et dans les internats agréés sont supportés par l'Etat; du montant de ces frais, il est déduit une contribution des parents, établie en fonction de leurs ressources.

Pour les établissements subsidiés, la part d'intervention de l'Etat est calculée soit sur la base de la pension, fixée par le Ministre pour les internats similaires de l'Etat, lorsque la pension est égale ou supérieure dans les internats subsidiés; soit sur la base du prix réel de la pension, lorsque celui-ci est inférieur au montant fixé pour les internats de l'Etat.

Il est à remarquer que, grâce au nouveau régime, la caisse des internats de l'Etat est déchargée d'une partie importante des dépenses, qui seront désormais directement à la charge du budget du Département. Dès lors, il sera possible de baisser le prix de la pension dans les internats de l'Etat, ce qui entraînera automatiquement une diminution du subside aux internats agréés, bien que ces derniers ne bénéficient pas d'une même réduction de dépenses. Même si le montant de la pension à l'Etat, qui sert de point de comparaison, n'est pas réduit à bref délai, cela créera toujours une situation inéquitable.

Réponse.

Il ne faut pas confondre les pensionnats de l'Etat pour enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe et les pensionnats annexés aux autres établissements d'enseignement de l'Etat. Ces derniers sont gérés d'une façon autonome au moyen des recettes constituées par la pension des élèves pensionnaires.

Dans les pensionnats de l'Etat pour enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe, les recettes provenant de la pension des élèves sont intégralement versées au Trésor. Par contre, absolument toutes les dépenses sont à charge de l'Etat.

Il ne pourra donc être question de réduire le taux de la pension dans ces internats de l'Etat (actuellement de 7,200 francs par an). Au contraire il est possible que l'application du nouveau système doive entraîner une augmentation du taux de la pension pour que celui-ci couvre les dépenses qui seront désormais à charge de la caisse autonome des internats.

Questions relatives aux internes en rapport avec la population des écoles primaires.

- 1) Combien d'internes sont pris en considération pour la fixation de la population scolaire, et pour quelles raisons?
- 2) Combien y en a-t-il qui ne sont pas pris en considération, et pour quelles raisons?
- 3) En prenant en considération les internes non comptés, combien de classes supplémentaires faudrait-il subsidier?

Antwoord (1).

Réponse (1).

Enseignement primaire — Ecoles soumises au régime de la loi organique.	Totaal aantal internen — Total des internes	Opgenomen internen — Internes admis	Niet opgenomen internen — Internes non admis	Toegekende toelagen (klassen) — Subsides accordés (classes)	Toelagen welke men zou verlenen, rekening gehouden met al de internen — Subsides qu'on accorderait en tenant compte de tous les internes	Verschil + of — — Différence en + ou en —	Lager onderwijs — Scholen die onder de toepassing vallen van de organieke wet.
Brusselse agglomeratie ...) Waals Brabant ...) Henegouwen ...) Luik ...) Luxemburg ...) Namen ...)	5.356	4.184	1.172	610	627	+ 17	(Agglomération bruxelloise. (Brabant wallon. (Hainaut. (Liège. (Luxembourg. (Namur.
Antwerpen ...) Vlaams Brabant ...) West-Vlaanderen ...) Oost-Vlaanderen ...) Limburg ...)	3.063	1.561	1.502	1.138	1.164	+ 26	(Anvers. (Brabant flamand. (Flandre occidentale. (Flandre orientale. (Limbourg.
Voor het Koninkrijk... ..	8.419	5.745	2.674	1.748	1.971	43	Le Royaume.

Deze interne leerlingen zijn tamelijk ongelijkmatig over 283 scholen verdeeld.

Het aantal opgenomen interne leerlingen bedraagt ongeveer 20 per school ($\frac{5.745}{283} = 20,30$).

Het aantal niet-opgenomen interne leerlingen bedraagt ongeveer 9 per school ($\frac{2.674}{283} = 9,44$).

Op het eerste gezicht zouden deze laatste, indien ze in aanmerking moesten komen voor het verlenen van subsidies, de toekenning van de 2.674 toelagen voor 83 klassen meer ($\frac{2.674}{32} = 83,56$) met zich brengen.

Het aantal klassen zou echter maar met 43 eenheden stijgen, omdat de aanwezigheid der niet opgenomen kostleerlingen in een zeker aantal gevallen geen invloed uitoefent op de toekenning der subsidies.

8 scholen zouden 2 bijkomende toelagen krijgen.
27 scholen zouden 1 bijkomende toelage krijgen.
(8×2) + 27 = 43.

Wanneer wij een gemiddelde weddetoelage van 80.000 frank tot basis nemen, zou de bijkomende uitgave $80.000 \times 43 = 3.440.000$ frank bedragen.

Ces internes sont répartis, assez inégalement, dans 283 écoles.

Le nombre des internes admis est de 20, environ, par école ($\frac{5.745}{283} = 20,30$).

Le nombre des internes non admis est de 9, environ, par école, ($\frac{2.674}{283} = 9,44$).

A première vue, ces derniers, s'ils entraient en ligne de compte pour l'octroi des subsides, devraient entraîner l'octroi des subventions à 83 classes en plus ($\frac{2.674}{32} = 83,56$).

L'accroissement ne serait que de 43 classes parce que dans un certain nombre de cas la présence des pensionnaires non admis n'a pas d'influence sur l'octroi des subsides.

8 écoles bénéficieraient de 2 subventions supplémentaires,
27 écoles bénéficieraient de 1 subvention supplémentaire.
(8×2) + 27 = 43.

En prenant pour base un subside-traitement moyen de 80.000 francs, la dépense supplémentaire serait de $80.000 \times 43 = 3.440.000$ francs.

(1) De cijfers hebben betrekking op het schooljaar 1956-1957.

(1) Les chiffres se rapportent à l'année scolaire 1956-1957.